

Forvaltning av vernskog

Veileder for revisjon av vernskoggrenser
og forvaltning av vernskog

Rapport nr. 25/3-22
08.04.2025

Erstatter rapport nr. 23/3-31

Rapport:	Forvaltning av vernskog
Avdeling:	ARA
Dato:	08.04.2025
Ansvarlig:	Trond Svanøe-Hafstad
Bidragssytere Ldir:	Baro Moslet, Vegard Wist, Kine Vekseth, Anna Marie Bjørken, Rune Nordrum og Elisabeth Hansen
NVE:	Odd Are Jensen, Astrid Flatøy og Tormod Gilberg Hagerup
Rapport-nr.:	25/3-22
Forsidebilde:	Rune Nordrum

Endringslogg

Forrige versjon var datert 18.10.2023

Kapittel 1 – Innledning
Kapittel 2 – Forskriftsarbeidet
Tidslinje for hele arbeidet (s.6)
Fyldigere beskrivelse av prosessen med å fastsette forskrift (s.7)
Beskrivelse av embetenes rolle og ansvar knyttet til naturfare (s.8)
Kapittel 3 – Karakterisering av vernskog
All beskrivelse av vernskog mot naturskader (s.13-22)
Kapittel 4 – Regler for forvaltning av vernskog
Begrepet småflatehogst er flyttet fra lukkede til åpne hogstformer (s.23)
Presisering om hjemmelsgrunnlaget til å innføre hogststopp (s.23)
All beskrivelse av vernskog mot naturskader (s.27-33)
Kapittel 5 – Hogstmelding
Hele kapittelet gjennomgått på nytt (s.34-36)
Kapittel 6 – Innhold i forskriften
Hele kapittelet gjennomgått på nytt (s.37-44)
Kapittel 7 – Vedlegg
Produktspesifikasjon for leveranse av kartdata er gjennomgått på ny (s.45-46)
Produktspesifikasjonen vil bli tilgjengeliggjort som et eget vedlegg, og vil til enhver tid være det gjeldende dokumentet om det er uoverensstemmelser mellom veileder og vedlegg.
Malene er nå kun med overskrifter for at Statsforvalteren i større grad skal kunne få utforme forskriftene (s.46-48)
Prinsippskissene for de ulike skredypene ligger vedlagt (s.49-51)
Kapittel 8 – Figurer
Oppsummering av figurene i veilederen

Innhold

Endringslogg	2
Innhold	3
1 Innledning	5
1.1 Bakgrunn.....	5
2 Forskriftsarbeidet.....	6
Mål med forskriftsarbeidet	6
2.1 Tidslinje.....	6
2.2 Revisjon av vernskoggrensene og forskrifter	6
2.3 Prosessen for revisjon av vernskogforskrift	7
2.4 Forhold til annet lovverk	7
2.5 Rollebeskrivelse	8
3 Karakterisering av vernskog	10
3.1 Vernskog mot fjellet.....	11
3.2 Vernskog mot kysten.....	12
3.3 Vernskog mot naturskade (generelt)	13
3.4 Vernskog mot naturskade – snøskred	15
3.5 Vernskog mot naturskade - steinsprang	16
3.6 Vernskog mot naturskade - jordskred og flomskred.....	17
3.7 Vernskog mot naturskade - sørpeskred.....	18
3.8 Fastsette sikringsskog som vernskog mot naturskade	19
3.9 Vernskogbestemmelsen.....	22
3.10 Egenskaper i kartlaget.....	22
4 Regler for forvaltning av vernskogen	23
4.1 Begreper	23
4.2 Vernskog opp mot fjellet.....	25
4.2.1 Tresatt mark.....	25
4.2.2 Streng restriksjoner	26
4.2.3 Lette restriksjoner	26
4.3 Vernskog ut mot kysten.....	27
4.3.1 Streng restriksjoner	27
4.3.2 Lette restriksjoner	27
4.4 Vernskog mot naturfare – Generelt om skogens effekt.....	28
4.5 Vernskog mot naturfare – Snøskred.....	29

4.5.1	Funksjon/kjennetegn.....	29
4.5.2	Streng restriksjoner.....	29
4.5.3	Lettere restriksjoner	30
4.6	Vernskog mot naturfare – Steinsprang.....	30
4.6.1	Funksjon/kjennetegn.....	30
4.6.2	Streng restriksjoner.....	31
4.6.3	Lettere restriksjoner	31
4.7	Vernskog mot naturfare – Jord- og flomskred	31
4.7.1	Funksjon/kjennetegn.....	31
4.7.2	Streng restriksjoner	33
4.7.3	Lettere restriksjoner	34
4.8	Vernskog mot naturfare – Sørpeskred	34
4.8.1	Funksjon/kjennetegn.....	34
4.8.2	Lettere restriksjoner	34
5	Hogstmelding.....	35
5.1	Behandling av hogstmelding.....	36
6	Innhold i forskriften	38
7	Vedlegg.....	45
7.1	Produktspesifikasjon.....	45
7.2	Forskrift om vernskog opp mot fjellet i xx fylke.....	46
7.3	Forskrift om vernskog mot kysten i xx fylke	47
7.4	Forskrift om vernskog mot naturskader i xx fylke	47
7.5	Prinsippskisser.....	49
8	Figurer	52

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Dagens vernskoggrenser har røtter tilbake til den første skogloven i 1893. Det har vært gjennomført flere revisjoner, både i 1932 og midten på 1990-tallet. Utgangspunktet for vernskogpolitikken som ble ført var å sikre foryngelse og gjenvekst. Gjennom det 20. århundre har de norske skogene gått fra å være glisne og gjennomhogd, til å bli en betydelig ressurs hvor stående kubikkmasse er mangedoblet.

Det finnes ikke noe eksakt tall på hvor stort omfang av det skogkledde arealet i Norge som er tegnet ut som vernskog. Det har vært ulik praksis mellom fylkene hvordan de har valgt å figurere ut vernskog. I enkelte fylker er alt skogkledt mark satt som vernskog, mens i andre fylker er all natur, både skogkledt mark, myrer og snaufjell tegnet ut som vernskog over ei bestemt grense (vernskoggrensen).

Formålet med vernskog og tilhørende forskrifter, er å fastsette grensene for skog som tjener til vern for annen skog, for seg selv eller mot naturskader. Forskriftene skal også gi regler for forvaltningen av skogen som sikrer en skogbehandling som ivaretar funksjonene til vernskogen. Det er snart 30 år siden siste revisjonen av vernskog, og forvaltningen ser behovet for å gjennomgå dette på nytt, både når det gjelder justering av vernskoggrensen og hvilke forvaltningsregler som skal praktiseres.

Hjemmelen for å gi forskrifter om vernskog er gitt i lov om skogbruk ([skogbrukslova](#)) § 12:

«Statsforvalteren kan gi forskrift om at skog skal vere vernskog når skogen tener som vern for annan skog eller gir vern mot naturskadar. Det same gjeld område opp mot fjellet eller ut mot havet der skogen er sårbar og kan bli øydelagt ved feil skogbehandling.

Forskrifta skal leggje fast grensene for vernskogen og gi reglar for forvaltninga av skogen. Det kan også fastsetjast reglar om meldeplikt.

Kommunen skal sørgje for at eigarar av vernskog blir gjort kjent med vernskogvedtaket og dei reglane som blir fastsette, og skal kunngjere vedtaket i dei aviser kommunen elles nyttar til kunngjeringar.»

Vernskog kan ha tre funksjoner:

1. vern for annen skog
2. vern mot naturskader
3. vern for å sikre at utsatt og sårbar skog selv ikke blir ødelagt ved feilaktig behandling

Funksjon 1 og 3 har en klar målsetning om å sikre og fremme skogens produksjonspotensial. Vernskogbestemmelsen har først og fremst vært anvendt på sistnevnte forhold når det gjelder skogbeltet som ligger nærmest mot de skogløse arealtypene: det vil si fjellskog, skog ut mot havet og skog langt mot nord. Funksjonen til skogen er her å sikre forynging under vanskelige klimatiske forhold slik at skogen selv ikke blir ødelagt. Vernfunksjonen for annen skog har et bredt spekter - fra å bedre de klimatiske vekstforholdene til annen skog, til å sikre annen skog mot skader og ødeleggelse, som for eksempel vindfelling og skred. Vernskogen i fjellet og vernskogen ut mot havet har ofte både funksjon 1 og 3.

Med funksjon 2 menes vern mot naturskader som skred, flom, sandflukt, vind eller lignende. Denne funksjonen kan sikre skogens effekt som sikring for infrastruktur og bygg i tillegg til

nedenforliggende skog og andre landbruksinteresser. Denne delen av vernskogbestemmelsen har vært lite brukt.

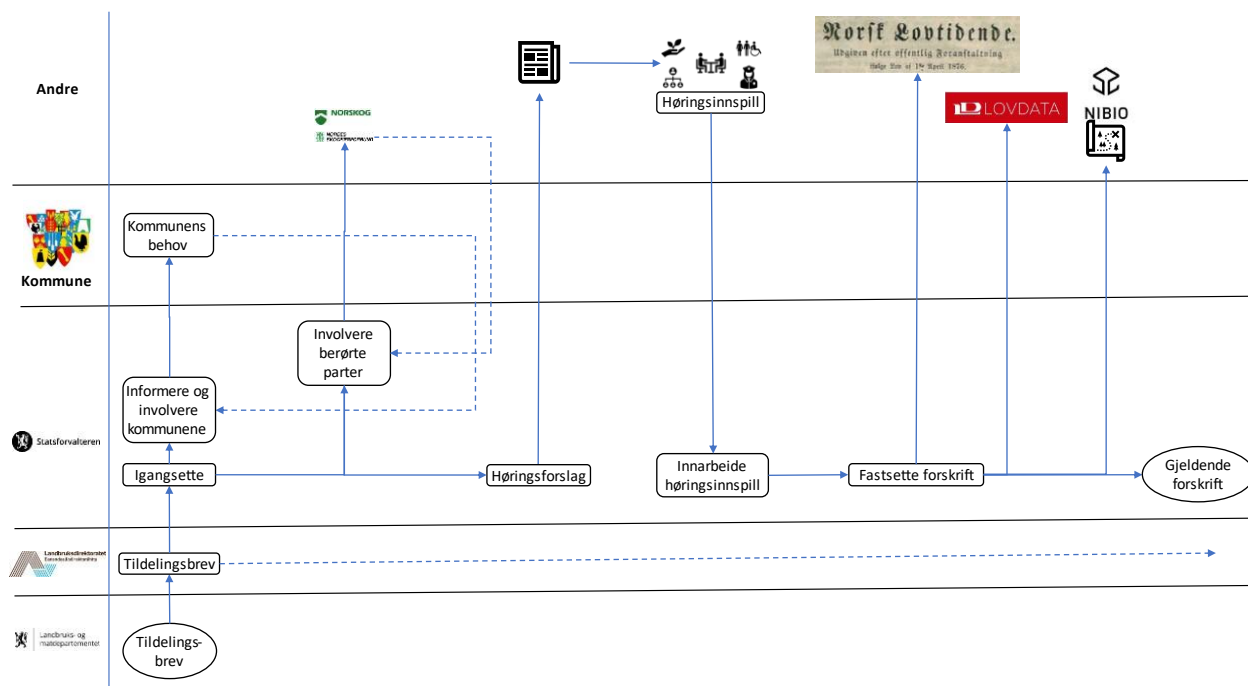
Det kan argumenteres for at funksjon 1 (vern for annen skog) delvis også faller inn under funksjon 2 (vern mot naturskader). Når det gjelder vern mot naturskader, har vi funnet det formålstjenlig å skille på om skadeobjektet er skogbruksinteresser eller om det er andre økonomiske interesser enn skogbruket selv som lider skade.

2 Forskriftsarbeidet

Mål med forskriftsarbeidet

Planarbeidet skal ha som formål å finne fram til hensiktsmessige skogfaglige løsninger for revisjon av vernskoggrense og -forskriftene. Det skal utarbeides nasjonale tegneregler for fastsettingen av vernskoggrensene og utfigurering av vernskogen som skal gi en helhetlig og sømløs overgang av vernskoggrensene mellom fylker og kommuner. De nye vernskoggrensene og den utfigurerte vernskogen skal være allment tilgjengelig i NIBIO sin innsynsløsning «Kilden».

2.1 Tidslinje

Figur 1 Gangen i forskriftsarbeidet.

2.2 Revisjon av vernskoggrensene og forskrifter

Statsforvalteren kan fastsette fylkesvise forskrifter for hver type vernskog såfremt de er aktuelle for fylket. Det er skogens funksjon, og deretter hvilke forvaltningsregler, som skal være retningsgivende for forskriftene i hvert fylke. Det betyr at hvis ikke skogen har noen spesiell funksjon (1-3), skal det ikke tegnes ut som vernskog. Å ha spesifikke forskrifter for hver type vernskog handler om hva som gir best utgangspunkt for beslutningstakeren.

Det oppfordres til samarbeid mellom Statsforvalterne i arbeidet med revisjon av vernskoggrensene med forskrifter.

2.3 Prosessen for revisjon av vernskogforskrift

Kompetansen til å fastsette vernskogforskrift ligger til Statsforvalteren, og det skal i vernskogvedtaket fastsettes både grenser for vernskogen og hvilke regler som gjelder for forvaltningen av den aktuelle skogen. Fastsetting av vernskoggrensene og vernskogen behandles i kapittel 3, mens reglene for forvaltning av skogen behandles i kapittel 4.

Forhåndsvarsel

Ved forberedelsene av vernskogvedtaket gjelder forvaltningslovens regler om kunngjøring og varslings. Forvaltningsloven § 37 andre ledd sier at: «Forvaltningsorganet bestemmer på hvilken måte forhåndsvarslingen skal foregå og kan sette frist for å gi uttalelse». For å sikre et godt opplyst og forankret vedtak, legger Landbruksdepartementet til grunn i forarbeidene til skogbrukslova (Ot.prp.nr. 28 (2004-2005) kap.6.5.3.2) at saken skal legges fram til uttalelse for de kommunene som blir berørt før vedtak fattes.

Dersom man fastsetter en forskrift som angår en ubestemt krets av eiere, foregår forhåndsvarslingen i form av en høring som er åpen for alle, eller rettes mot aktuelle private og offentlige institusjoner og organisasjoner.

Kunngjøring

Forskriftene skal oversendes til Norsk Lovtidend. Det følger av forvaltningsloven § 38 første ledd bokstav c at forskrifter skal kunngjøres i Norsk Lovtidend. Det er ikke noe i veien for at forskrifter kunngjøres på annen måte i tillegg til kunngjøring i Norsk Lovtidend. En nærmere beskrivelse av kunngjøringsplikten i Norsk Lovtidend er gitt i rundskriv fra Justisdepartementet; [G-149/92](#). Dersom en forskrift ikke kunngjøres, kan det føre til at den ikke kan påberopes overfor den enkelte, jf. forvaltningsloven § 39. Forskrifter skal sendes inn til Norsk Lovtidend den dagen de blir fastsatt eller stadfestet.

2.4 Forhold til annet lovverk

Vernskogforskriftene med sine forvaltningsregler for vernskogen skal sikre at skogen ikke blir utsatt for skogbehandling som kan gå på bekostning av skogens funksjon og foryngelse. I tillegg kan det være at skogbrukstiltak i vernskog, på lik linje med alle andre skogbrukstiltak, også berøres av annet lovverk enn skogbrukslova. Det er ikke så uvanlig med slike parallelle løp i ulike lovverk.

En sentral lov i så måte er plan- og bygningsloven, en sektorovergripende lov som blant annet bestemmer arealbruken i kommunen. Plan- og bygningsloven og skogbrukslova kan knyttes sammen ved at man i kommuneplan og reguleringsplan legger inn hensynssoner med bestemmelser etter plan- og bygningsloven der man henter inn bestemmelser fra vernskogforskriftene. Dette er nærmere omtalt i rapport [22/3-27](#) -Forvaltningsmodeller for sikringsskog mot naturfarer og i kapittel 3.9 denne veilederen.

Plan- og bygningsloven (pbl.) er også relevant for tiltak som ikke er søkt om etter annet lovverk. For eksempel vil pbl. komme til anvendelse hvis en landbruksvei er bygget ulovlig, dvs. uten søknad etter forskrift om landbruksveier. Da er det sanksjonssystemet i pbl. som gjelder og det er vesentlig strengere enn etter skogbrukslova. Pbl. gir blant annet hjemmel til å gi overtredelsesgebyr.

Naturmangfoldloven slår fast at enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet. Den har også prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8-12 som er relevant for all saksbehandling som berører naturmangfoldet, noe som oftest vil være tilfelle for skogbrukstiltak.

Forvaltningsloven og offentleglova med flere gjelder for den offentlige saksbehandlingen av vernskogsaker, både selve forskriftsarbeidet og saker knyttet til enkelttiltak innenfor en allerede vedtatt vernskogforskrift.

Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, gitt med hjemmel i naturmangfoldloven, regulerer for eksempel planting av sitkagran.

Vannressursloven har, i likhet med forskrift om berekraftig skogbruk gitt med hjemmel i skogbrukslova, bestemmelser om å bevare kantsonas økologiske funksjon. Det gjelder også i vernskogen.

Forskrift om planlegging og bygging av landbruksveier, gitt med hjemmel i skogbrukslova og jordlova, regulerer bygging av landbruksveier i vernskogområder (og andre områder). Videre finnes flere tilskuddsordninger til skogbrukstiltak som er regulerte i forskrift.

Friluftsløven regulerer blant annet allmenhetens rett til ferdsel og opphold i naturen, herunder i vernskogområder.

På denne måten vil det være mulig å tenke seg til et utall av flere lovverk som potensielt kan komme til anvendelse på tiltak som også rammes av en vernskogforskrift.

2.5 Rollebeskrivelse

Det er mange aktører som har ulike roller når det kommer til arbeidet med vernskog. Spesielt innenfor temaet naturfarer er både ansvarsfordelingen mellom forvaltning, næring og private kompleks. I den påfølgende tabellen har vi forsøkt å beskrive de ulike aktørenes rolle. Tabellen er ikke uttømmende.

Tabell 1 Liste over aktører og deres rolle i forbindelse med forvaltning av vernskog. Det er hovedsakelig lagt vekt på rollene knyttet til naturfarer.

Embete	Rollebeskrivelse
Departement:ED, KDD, JD, LMD, NFD, SD, KLD og DFD	Energidepartementet (ED) har det statlige forvaltningsansvaret for flom og skred. De andre departementene har sektoransvar for flom og skred innenfor sine saksområder. Departementene arbeider på et overordna strategisk nivå. Rammene for håndtering av flom og skred blir blant annet satt gjennom statsbudsjett og stortingsmeldinger. Styringssignaler til underliggende etater blir gitt gjennom tildelingsbrev og instruksjoner.
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	ED har delegert det operative ansvaret for flom og skred til NVE. NVE er nasjonal sektormyndighet innenfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, overvann, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE yter hjelp og rådgivning til

	kommuner og samfunnet ellers med kompetanse og ressurser til kartlegging, arealplanlegging, sikring og overvåking.
Landbruksdirektoratet	Er nasjonal sektormyndighet for skogbruksforvaltninga i Norge, og har et nasjonalt ansvar for styre virkemiddelbruken for å skape bærekraftig skogbruk over hele landet. Har et ansvar for at forvaltningen benytter offentlig tilgjengelig informasjon omkring skog som har betydning mot naturskader.
Statsforvalteren	Statsforvalteren er fagmyndighet innen landbruk, miljø, helse og samfunnssikkerhet, og skal sørge for at kommunene tar hensyn til nasjonale interesser og retningslinjer i arealforvaltningen. Videre skal Statsforvalteren blant annet informere og gi råd om samfunnssikkerhet og klima- og miljøhensyn i plansaker og følge opp statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing.
	Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for vernskog etter skogbrukslova og fatter vedtak om vernskogforskrift etter § 12. De har ansvaret for å opprette vernskogforskrifter i fylket. Statsforvalteren kan være førsteinstans på saksbehandling av tiltak i vernskogen.
Fylkeskommunen	Regional planmyndighet som har ansvaret for å vedta regional planstrategi og regionale planer. Fylkeskommunen har også ansvar for kulturmiljø og for fylkeskommunal infrastruktur slik som veier og broer. De fylkeskommunale pliktene i forbindelse med naturfarer er hovedsakelig regulerte i plan- og bygningsloven og kulturminnelova. For å håndtere naturfare i egen region kan fylkeskommunen utarbeide en regional plan som omhandler naturfarer. Fylkeskommunen skal rådføre og hjelpe kommunene i samfunns- og arealplanleggingen og være en pådriver for å finneløsninger på tvers av kommunegrenser
Kommunen	Har et grunnleggende ansvar for sikkerheten til befolkningen i sitt geografiske område. Har også ansvar for beredskap og krisehåndtering. De får gjennom skredfareutredning på forskjellige nivå (aktsomhetskart, faresonekart og skredfareutredninger) kunnskap om skog som har betydning for skredfaren i nedenforliggende områder. Dette er kunnskap kommunen som planmyndighet har en plikt til å benytte i den kommunale arealplanleggingen etter plan- og bygningsloven.
	Kommunen sitter tettest på skogeier og har blant annet ansvaret for oppfølging og kontroll av skogbruksaktiviteten i kommunen. Det innebærer blant annet å ha oversikt over og vite at nødvendige hensyn blir tatt, samtidig som det legges til rette for en best mulig forvaltning av skogressursen.
Skogeier/ grunneier	Ansvar for egen eiendom og er ansvarlig for at alle tiltak i skogen sin blir gjennomført i samsvar med lov og forskrift uavhengig av om skogeieren selv utfører tiltaket eller om dette utføres av andre.
Eier av sikringsobjektet	Det er eier av sikringsobjektet som er ansvarlig for egen sikring.

Entreprenør og tømmerkjøper	Som profesjonell aktør innen skogbruksnæringen vil det være naturlig at man får et objektivt ansvar for skogbruksaktiviteten. Det er viktig å påpeke at dette er noe man får uavhengig av vernskogforskrifter eller ei.
Utbygger/Tiltakshaver	Utbygger/ tiltakshaver har ansvar for nye tiltak i sin plan-/byggesak. De har ansvar for at naturfare, deriblant flom- og skredfare, blir tilstrekkelig dokumentert i planarbeidet og byggesak. Ved nybygging skal kommunen i plan og byggesak påse at utbygger/ tiltakshaver oppfyller kravene til sikkerhet i pbl.
Aktører innen rådgiving	Konsulenter med tilstrekkelig skredfaglig kompetanse kan få en viktig rolle i forbindelse med planlegging og gjennomføring av hogst som skal meldes på forhånd. Skredfaglig kompetanse defineres etter kriterier gitt av NVE sin veileder om utredning av sikkerhet mot skred i bratt terreng .

3 Karakterisering av vernskog

Fastsettingen av vernskoggrensene har historisk blitt gjort ved at skogbruksansvarlig tegnet grensene manuelt inn på kartet ut fra en skogfaglig lokalkunnskap og forståelse av hvilken skog som hadde funksjonen til vernskog. Vernskoggrensen ble i forskriften beskrevet verbalt, etter kjente punkter i terrenget. Tilgangen på hjelpemidler har forandret seg mye, og i dag har vi flere temakart og andre digitale hjelpemidler som vil forenkle dette arbeidet.

Felles for alle typene vernskog i kap. 3.1-3.7 er at deres utstrekning begrenses av skogbrukslovas virkeområde.

Med skogmark mener man “*grunn som er skogproduserande, eller som etter ei samla vurdering er best eigna for skogproduksjon, og som ikkje er nytta til andre formål*”. Dette omfatter areal som er tresatt, og der omfanget av trekronene til sammen dekker minst 10 prosent av arealet, og der trærne er, eller kan bli, minst fem meter høye. Areal med yngre trær der tresettingen ikke fyller disse kriteriene, men der en kan vente at dette skjer på sikt, omfattes også. Det samme gjelder areal som i en midlertidig fase er uten tresetting på grunn av hogst eller andre naturlige årsaker, men der en kan vente at arealet blir tresatt i framtida. Bestemmelser om vernskog gis med hjemmel i skogbrukslova, og kan derfor ikke gjelde for områder som ikke er skog eller skogmark, jf. skogbrukslova § 2 første ledd. Trær i hager og parker er ikke omfattet av begrepet.

I praksis vil vi se utfigurering av vernskog som omfatter skog eller skogsmark basert på et bestemt kartlag. Det har vært behov for å gjøre avveininger mellom ulike alternativer for å tegne ut vernskogen. Det er ønskelig å ta i bruk det kartlaget som er best egnet for å tegne ut vernskogen. Likevel har dekningsgraden av de ulike kartene påvirket hva som anbefales. Det presiseres at Statsforvalteren selv avgjøre hvilket kartgrunnlag som er beste egnet for sitt fylke.

Et vedtak om at skog skal være vernskog må ha sin bakgrunn i at skogen tjener en funksjon som vern for annen skog, vern mot naturskade eller vern for å sikre at utsatt og sårbar skog selv ikke blir ødelagt ved feilaktig behandling (skogbrukslova § 12). I det følgende vil vi imidlertid dele opp skogen i vernskog mot fjellet, mot kysten og mot naturskade, da det ofte er der (fjell og kyst) vi vil finne disse funksjonene. Hvis det finnes områder som ikke er fjell eller kyst, men der man anser at skogen har funksjon som vern for annen skog, vern mot naturskade eller vern for å sikre at

utsatt og sårbar skog selv ikke blir ødelagt ved feilaktig behandling, kan disse områdene inkluderes i vernskogforskriften.

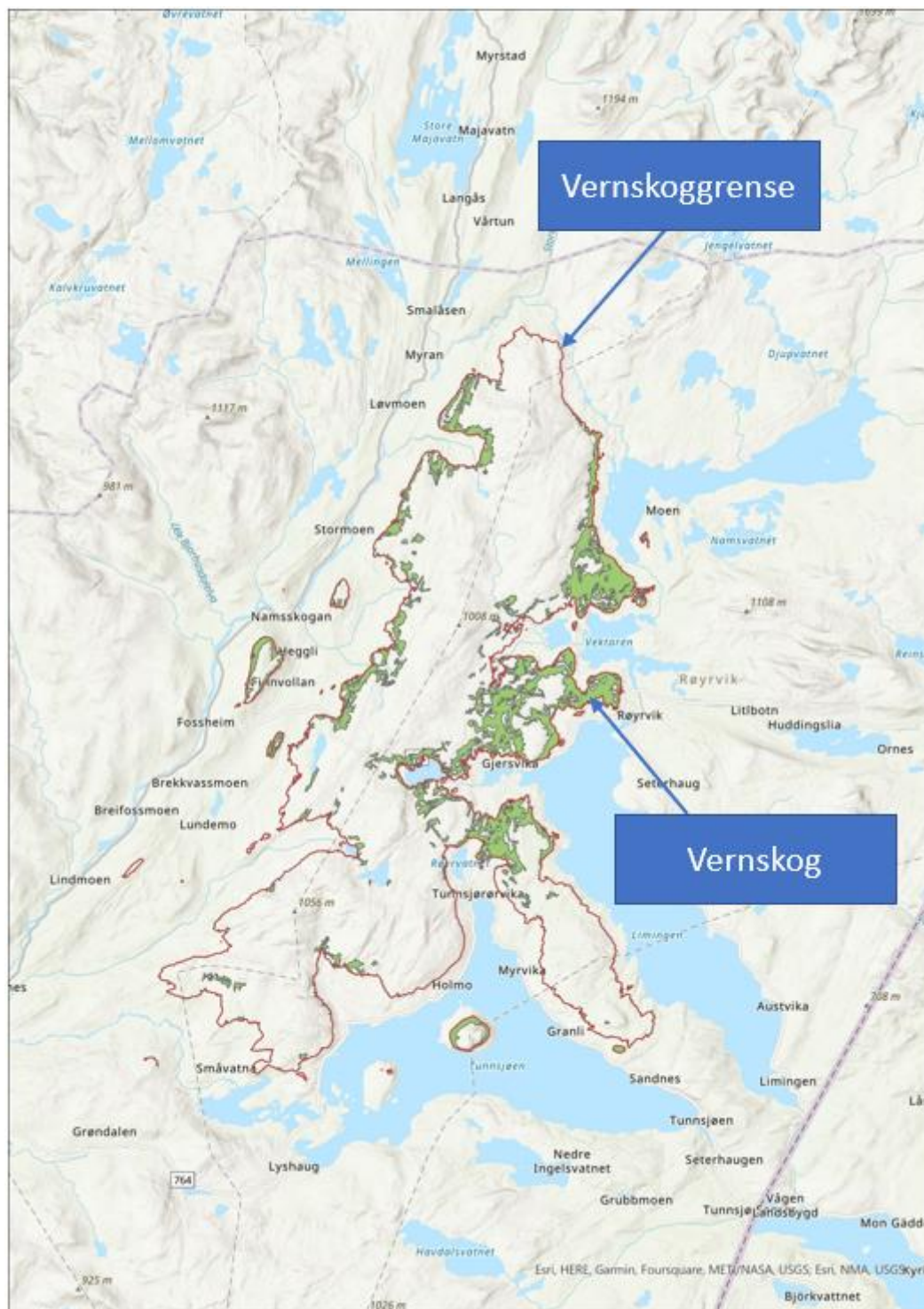
3.1 Vernskog mot fjellet

Vernskog opp mot fjellet er den vanligste formen for vernskog. Det finnes eksisterende vernskoggrenser i flere fylker fra prosessen på 1990-tallet. Der hvor eksisterende grenser finnes, bør det gjøres en vurdering om disse grensene er riktige i dag. Har tregrensa trukket seg oppover fjellet, bør også vernskoggrensen justeres opp. Det kan også motsatt at grensen noen steder ble satt for høyt, og nå bør trekkes nedover i terrenget. Det er skog i klimatisk utsatte områder der feil skogbehandling kan medføre negative konsekvenser for foryngelse og produksjon, både i vernskogen og i de nedenforliggende skogarealene, som skal fastsettes som vernskog.

Om en fastsette nye vernskoggrenser anbefales det å benytte høydekurver fra **N50 kartdata**. Høydekurvene vil gi en sammenhengende grense som er lett å forholde seg til både for skogeier, forvaltning og næringa. På en annen side vil det kunne være skogareal som blir figureert ut som nødvendigvis ikke oppfyller vernskogens funksjon. Det er likevel hensiktsmessig å ta utgangspunkt i høydekurver som i det videre arbeidet kan bearbeides. Statsforvalteren oppfordres derfor til at de i samråd med kommunene avgjøre hvilken høydekurve som er mest «riktig» å bruke til å fastsette vernskoggrensen. Det bør etterstrebes at overgangene mellom fylker, og eventuelt innad i et fylke, blir så sømløse som mulig.

Videre skal selve vernskogen tegnes ut som ei flate (Figur 2). Det anbefales å benytte det kartlaget som har det beste heldekkende kartlaget for sin region. Det kan være **Arealressurskart (AR5/50)** eller **Skogressurskart (SR16)**. Det er kun arealtypen «skog» over vernskoggrensen som tegnes ut som vernskog. Det kan være tilfeller opp mot snaufjellet at en kommer i et tenkt scenario der tegnet vernskog strekker seg ut over skogbrukslovas virkeområde. Hvilke egenskaper vernskoggrense og tegnet vernskog skal inneholde er nærmere beskrevet i en forenklet produktspesifikasjon i kapittel 7.1 og som et separat dokument.

For å unngå overlapping eller manglende dekning mellom kommuner eller fylker, anbefales det å klippe vernskoggrensene og -arealet mot kartlaget som heter administrative enheter fylke og kommuner. Kartlagene ligger åpent for nedlastning på geonorge.no

Figur 2 Eksempel på figurering av vernskog mot fjellet. Vernskoggrensen er et linjetema fastsatt av en høydekurve fra datasettet N50 kartdata. Selve vernskogen er kategorisert som «skog» fra AR50.

3.2 Vernskog mot kysten

Vernskog mot kysten har til funksjon å gi vern for annen skog, vern mot selv å bli ødelagt eller for å gi beskyttelse til bebyggelse, infrastruktur og dyrkamark mot naturskader. Fastsetting av vernskoggrenser langs kysten har foregått unntaksvis, da det er stor variasjon av behovet for vernskog langs kysten. Innad og mellom fylker vil det være store variasjoner på hvor vernskoggrensen burde gå. Her må Statsforvalteren, etter samråd med kommunene, gjøre en

vurdering av behovet for vernskog mot kysten der de ser at skogen har en av de nevnte funksjonene. Det bør etterstrebes å få justert grensene til å være så sømløse som mulig mellom fylker og eventuelt innad i et fylke.

På bakgrunn av svært ulikt behov for vernskog langs kysten, er det ikke like enkelt å komme med noen tydelige føringer for hvordan en skal fastsette vernskogsgrensen. Det vil likevel være noen generelle prinsipper Statsforvalteren bør følge. Det viktigste vil være å kartlegge hvor skogen har en funksjon å beskytte seg selv mot å bli ødelagt, beskytte annen skog eller gi vern for bebyggelse og landbruksområder.

NIBIO har i sin tid utviklet et kart over ulike landskapsregioner som kan være til god hjelp med å definere vernskog mot kysten. Videre er det ingen fasit på hvordan en skal gå frem for å identifisere vernskogen. En kan for eksempel benytte høydekurver fra **N50 kartdata**. For å tegne ut selve vernskogen anbefales det samme som vernskogen mot fjellet **Arealressurskart (AR5/50)** eller **Skogressurskart (SR16)**. En mer detaljert beskrivelse av skogens funksjon langs kysten er presentert sammen med forvaltningsreglene i kapittel 4.

Den faktiske vernskogen er i kontinuerlig endring i hovedsak på grunn av et endret klima, men også på grunn av andre endringer som for eksempel beitetrykk. Det betyr at det er behov for å revidere den utfigurerte vernskogen og vernskogsgrensene med jevne mellomrom. Det anbefales at Statsforvalteren tar en jevnlig sjekk av grensene og den utfigurerte vernskogen for å vurdere behovet for å endre disse.

3.3 Vernskog mot naturskade (generelt)

Grunnleggende begreper

Dette kapitlet gjelder overordnet informasjon [om skred](#).

Vernskog handler om både skredsikring og skogbruk. Dette er både to forskjellige fagområder og to forskjellige forvaltningsområder. For sistnevnte, se kapittel 2.5 Rollebeskrivelse. De faglige overordnede begrepene blir forklart videre i dette kapitlet:

- *Skredfare* er masse (jord, stein, is, vann, sørpe, leire, snø) som kan komme i bevegelse og som kan treffe *sikringsobjekt*, som bebyggelse, dyrka mark eller infrastruktur og på denne måten føre til *naturskade*.
- *Sikringsskog* kan hindre utløsning, bremse eller stanse skred. Og dermed hindre *naturskade*.
- *Vernskog* er *sikringsskog* som har en spesiell status i henhold til skogbrukslova.

Skredtypene snøskred, steinsprang og jordskred er mest aktuelle i denne sammenhengen, men skog kan også ha betydning for faren for sørpeskred, flomskred og kvikkleireskred, samt for å redusere flomtopper.

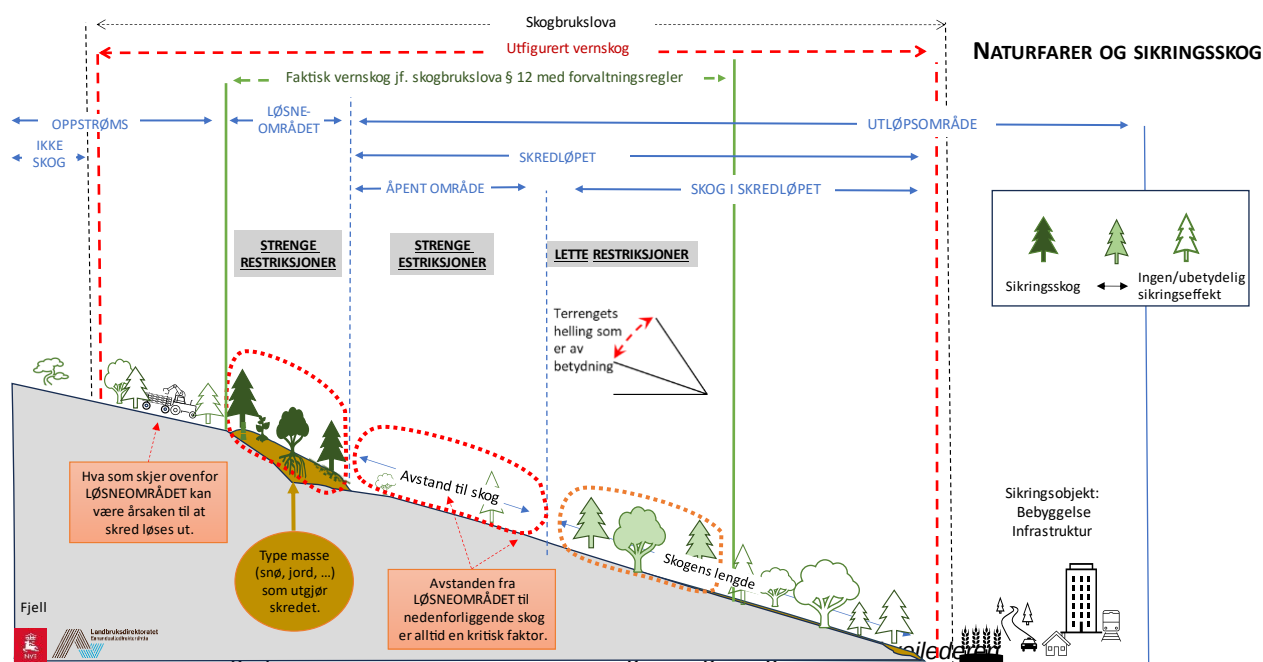
Skredområdet kan deles opp i følgende områder:

- *Løsneområdet* er det området hvor et skred starter.
- *Utløpsområdet/-sonen* er det området hvor et skred stopper opp.
- *Skredløpet* er området mellom løsneområdet og utløpssonen. Skredløpet kan ofte være inkludert i utløpsområdet. Skogens effekt vil i stor grad være den samme i skredløpet og utløpssonen.
- *Oppstrøms* er området på oversiden av løsneområdet.

Se også Figur 3 Generelle begreper som anvendes når naturfare og sikringsskog omtales i veilederen

Skogens effekt på skredfare kan i mange tilfeller kvantifiseres gjennom vurdering av terrengkriterier og skogens egenskaper. Skogfaglig kompetanse kan i tillegg si noe om hvilke alternative hogst- og behandlingsmuligheter som er mulige og hvordan skogen kan utvikle seg på sikt. Viktige begreper er:

- Type naturfare/skredtype
- Utløsende faktorer, det vil si hva det er som kan løse ut skred
- Terrenghelling
- Fallhøyde og blokkstørrelse (steinsprang)
- Avstand fra løsneområdet til skogen
- Skogens lengde i skredløpet
- Egenskaper ved skogen:
 - Treslagssammensetning
 - Dimensjonssammensetning
 - Sjikting
 - Suksjonsstadiet (hogstklasse)
 - Stående volum
- *Figurtype* er et mindre område innenfor skogområdet som har egenskaper som til sammen er av betydning for skogens område som vern mot den eller de aktuelle naturfarer.

Figur 3 Generelle begreper som anvendes når naturfare og sikringsskog omtales i veilederen

Offentlig tilgjengelig informasjon

Mer detaljerte vurderinger av skredfare og effekten av skogen kan finnes i rapporter fra skredfarekartlegginger/-vurderinger. Mange slike rapporter er offentlig tilgjengelig på [NVEs kartløsninger](#). Det er i 2024 vedtatt innmeldingsplikt på naturfareutredninger (pbl. § 2-4) som vil føre til at alle fremtidige utredninger blir samlet inn og publisert. Denne typen utredning kan øke

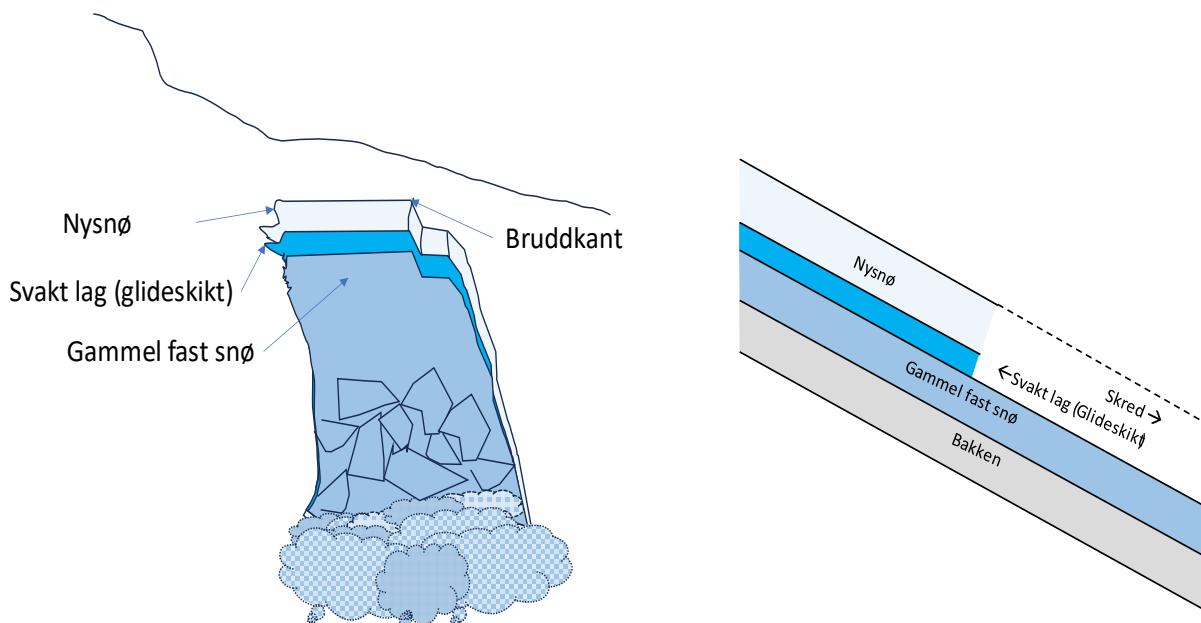
eller redusere omfanget av vernskog og komme med mer detaljerte vurderinger av skogens effekt.

3.4 Vernskog mot naturskade – snøskred

Vi skiller snøskred i to hovedtyper: Løssnøskred og flakskred, se også [Snøskred - tørre og våte](#).

Hva er snøskred?

- [Løssnøskred](#) oppstår i snø med liten sammenheng mellom snøkrystallene, og forekommer oftest i bratte fjellsider. Skredet starter ofte med en liten utglidning, som når denne raser nedover fjellsiden, trekker med seg større masser, slik at skredet blir pæreformet.
- [Flakskred](#) oppstår når en større del av snødekket løsner som et flak langs et glideplan. Flakskred kan bli betydelig større enn løssnøskred med løsneområder som er flere kilometer brede. Flaket brytes opp i skredløpet og flakskred kan oppnå høye hastigheter og lange utløp. Det er som regel flakskred som gir skade på bygg og personer.

Figur 4 Flakskred oppstår når en større del av snødekket løsner som et flak langs et glideplan.

Områdene der skog har betydning som sikring mot snøskred

[Løsneområder for snøskred](#) finner vi i helninger mellom 28° og 60°. Skog i løsneområdet kan hindre at skred blir løst ut.

[NVE Aktsomhetskart snøskred](#) (publisert i 2023) angir løsneområder med og uten effekt av skog. Se også Figur 10 Skogens sikringsfunksjon mot snøskred og regler for forvaltning av denne.

Skred kan løsne på åpne flater i skogen. Lengden på de åpne feltene i skogen er avgjørende for om skredet får nok energi til å ødelegge skog nedenfor og nå ned til eventuelle sikringsobjekt.

Skog langs skredløpet og i utløpsområder for snøskred har som regel liten effekt når snøskred først har løsnet og fått opp hastigheten. I noen tilfeller kan det i en detaljert skredfarevurdering blitt lagt vekt på skogens bremsende effekt, spesielt dersom løsneområdene ligger over skoggrensa.

Offentlig tilgjengelig informasjon om snøskred

[Aktsomhetskart for snøskred 2023](#) er et produkt som kommunene kan bruke til å styre utbygging til trygge områder. Kommunen trenger ikke å kreve skredfareutgreiing/-kartlegging i de tilfellene der reguleringsplaner og byggesaker ligger utenfor aktsomhetsområdet. Forutsetningen er at planområdet/ tiltaket heller ikke er dekket av aktsomhetskart for andre skredtyper.

Kartlaget S3_snøskred_ Aktsomhetsområde i [NVEs temakart](#) og [NVE Atlas](#), kombinerer snø-aktsomhetskartene fra 2010 og 2023. NVE anbefaler å bruke dette kartlaget som grunnlag for hensynsone for snøskred i kommuneplanens arealdel.

For mer informasjon om aktsomhetskart for snøskred, se [Aktsemdkart for snøskred 2023 - NVE, Kartbasert veileder for kommuneplanens arealdel](#) steg 7 og 8 og [Kartbasert veileder for reguleringsplan](#) steg 9-11.

For områder som bare ligger innenfor aktsomhetsområde for snøskred, og utenfor aktsomhetsområder for andre skredtyper i bratt terreng, kan en for sikkerhetsklasse S1 og S2 i TEK17 § 7-3, redusere aktsomhetsområdet for snøskred basert på effekten av skogen på løснеområdene. Hvis denne vurderingen ikke friskmelder området, er det krav om en faglig vurdering (skredrapport) før vedtak av reguleringsplan. NVEs [kartlegging av skredfare i bratt terreng](#) er anbefalt å bruke i utredningen.

3.5 Vernskog mot naturskade - steinsprang

Hva er steinsprang?

[Steinsprang](#) er når én eller noen få enkeltblokker løsner fra en bratt fjellvegg og beveger seg nesten uavhengige av hverandre nedover. Steinsprang har et volum opp til noen hundre kubikkmeter med stein, og kan gjøre skade på det de treffer eller starte større steinskred.

Det er vanlig å anta at blokker opp til 2 m³ kan stoppes av stor skog med en brysthøydiameter opp mot 30 cm. Det er likevel viktig å være klar over at ingen skog kan gi hundre prosent sikring.

Områdene der skog har betydning som sikring mot steinsprang

En rekke faktorer spiller sammen når skogens mulighet som vern mot steinsprang skal vurderes, først og fremst sammenhengen mellom blokkenergi og trediameter, tetthet og lengde på nedenforliggende skog.

Steinsprang kan oppstå i alle typer fjellskråninger over 30°, der det sitter løse stein. Skog virker både drivende og bremsende når det gjelder steinsprang. Trær i løснеområdet for steinsprang virker i stor grad drivende i løsneprosessen grunnet røtter som trenger inn i sprekker. Røtter kan også i noen tilfeller bevege seg når høye trær svaier. Rotvelt er en vanlig årsak til at blokker blir revet opp av underlaget og løsner. Røtter vil likevel i en del tilfeller også kunne forankre løse blokker. Trær i eller tett på løśnieområdene, kan også bidra til å stoppe blokker før de får stor energi.

I *steinsprangbanen* stoppes enkeltblokker ved at de kolliderer med trestammer og dermed taper energi. Tap av energi fører til demping av både spranghøyder og fart og gir kortere utløp av blokkene. Over 45° helning anser vi ikke skog å ha tilstrekkelig bremsende effekt.

Offentlig tilgjengelig informasjon om steinsprang

[Aktsomhetskart for steinsprang](#) viser potensielle løsne- og utløpsområder for steinsprang. Kartet er først og fremst et hjelpemiddel for videre vurdering av skredfare.

3.6 Vernskog mot naturskade - jordskred og flomskred

Hva er jordskred og flomskred?

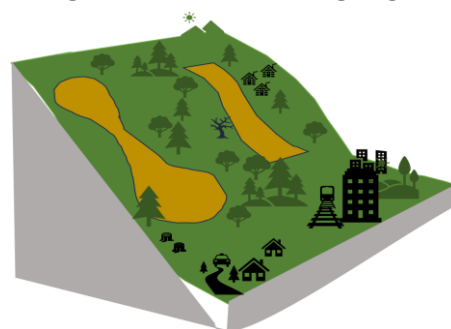
[Jordskred og flomskred](#) går begge under kategorien løsmasseskred. Begge skredtypene er raske og flomlignende skred av vannmettede løsmasser i bratte skråninger og elveløp.

[Jordskred](#) starter med en plutselig utglidning langs et glideplan.

Løsmassene beveger seg i en rask massestrøm nedover skråningen, vokser i omfang, og blir gradvis bredere. De groveste massene avsettes nederst som en tungeformet rygg. Noen jordskred er trekantformede, mens andre kan bli mer kanalisert og styrt av terrenget.

De fleste jordskred er grunne med et glideplan på mindre enn 5 meters dybde.

En [analyse](#) av jordskred utløst under ekstremværet Hans i 2023 viser at gjennomsnittlig terrenghelning i løsneområdet var 31 grader i skog og 26 grader i skogfrie områder. Dette viser at skog i løsneområder hindrer skred i å bli utløst.

Figur 5 Jordskred.

Jordskred blir ofte utløst som følge av at det er tilført ekstra mye vann til et terreng som ikke er dimensjonert for å håndtere det, gjerne som følge av endring av drenering. Veier, grøfter og andre spor i terrenget samler vann og kan føre til at det løsner skred.

[Flomskred](#) er hurtige, flomlignende skred som opptrer langs elve- og bekkeløp, også der det vanligvis ikke er permanent vannføring. Vannmassene kan rive løs og transportere store mengder løsmasser, større steinblokker, trær og annen vegetasjon i og langs løpet.

Flomskred følger etablerte drensveier. Hvordan hydrologiske egenskaper endrer seg ved inngrep er derfor viktig. Med løsneområder for flomskred, menes vanligvis direkte kildeområder for løsmasser. Dette er både i sideskråninger og bunnen i selve bekkeleiene. I tillegg til løsmassekilder må tilhørende nedbørfelt vurderes, dvs. kilden til akkumulasjon av vann. Skog og annen vegetasjon i hele nedbørfeltet påvirker avrenningen i et nedbørfelt.

Figur 5 Flomskred

Områdene der skog har betydning som sikring mot jordskred og flomskred

Løsneområdet:

Jordskred:

- Bratte skråninger dekket av løsmasser (morene, tidligere avsatte skredmasser, forvittringsmateriale og marin leire) med helning $> 20^\circ$.
- Steinsprang ned på vannmettet jord i bratte skråninger.
- Lite eller ingen skog eller annen vegetasjon

Flomskred:

- Løsneområdet for flomskred er i eller rundt permanente eller midlertidige dreneringsveier. Erosjon og eller oppdemming av bekkeløp som følge av intens nedbør og/eller snøsmelting i nedbørsfeltet.
- Masser tilført fra tilgrensende jordskred kan utløse flomskred.

All vegetasjon i hele nedbørsområdet er med på å øke infiltrasjonen i grunnen og redusere overflateavrenninga.

Skogaktivitet i området oppstrøms for løsneområder kan påvirke vannføringa og bidra til økt sjanse for skred nedstrøms.

Skog og vegetasjon i skredløpet har liten eller ingen beskyttende bremsende effekt og vil bli ødelagt av et eventuelt skred på grunn av de store kreftene som oppstår når et skred er i bevegelse. Skogen blir da ofte en del av skredmassene.

Offentlig tilgjengelig informasjon om jordskred og flomskred

[Aktomhetskart for jord- og flomskred](#) viser områder med potensiell fare for jord- og flomskred. Kartet gir kommunene et godt grunnlag for en første vurdering av skredfare.

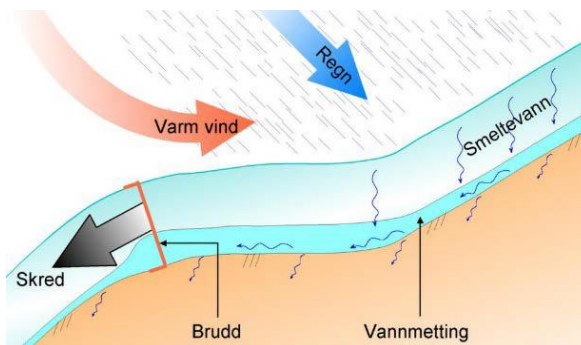
3.7 Vernskog mot naturskade - sørpeskred

Hva er sørpeskred?

[Sørpeskred](#) er hurtige, flomliknende skred av vannmettet snø. Skredene kan endre karakter underveis i skredbanen, for eksempel ved at det river med seg vegetasjon eller løsmasser.

Områdene der skog har betydning som sikring mot sørpeskred

Utløsning av sørpeskred er ofte betinget av rask tilførsel av vann til et snødekke bestående av grov snø eller nysnø. Sørpeskred kan også utløses fra bratte gjel eller daler, der snøskred har demmet opp den naturlige vannveien.

Figur 6 Sørpeskred er et flomliknende skred av vannmettet snø.

Sørpeskred blir sjelden utløst i skogkledd terreng. Skog har likevel vist seg å ha effekt i løsneområder, for eksempel i gammel slåttemark som nå har grodd igjen, skjer det ikke utløsning av sørpeskred på samme måten som tidligere da det ikke var skog der.

Offentlig tilgjengelig informasjon om sørpeskred

Løsneområder for sørpeskred kan være identifisert i en detaljert skredfareutredning.

3.8 Fastsette sikringsskog som vernskog mot naturskade

Skogbruket må benytte den offentlig tilgjengelige informasjonen som finnes om skredfare når skogbruksaktivitet planlegges og gjennomføres i områder med naturfarer. Skogbruksmyndighetene på sin side må sørge for å ha tilfredsstillende kontroll med skogbruksaktiviteten i sikringsskogen, og videre kunne dokumentere at dette foregår i tråd med kjent kunnskap.

Statsforvalteren kan fastsette at sikringsskogen skal være vernskog mot naturskader med hjemmel i skogbrukslova § 12. Det legges til grunn en *vid tolkning* av hvilke områder som kan inngå i vernskogen, selv om lovens ordlyd «når skogen ... gir vern mot naturskadar» peker i retning av en *streng tolkning*. På grunn av kompleksiteten, er man i mange tilfeller avhengige av å se større områder under ett. Dette blir drøftet i utredningen av ulike forvaltningsmodeller i kapittel 3, 6 og 7 og nedenfor.

Utvelgelse av vernskog og restriksjoner på aktivitet av denne er i stor grad basert på terrengkriterier som er typisk for forskjellige typer skred, enten direkte eller gjennom produkt som aktsomhetskart. Mer detaljerte vurderinger gjort av skredeksperter kan i mange områder føre til endret utstrekning eller lettere/strengere restriksjoner. NVE har utarbeidet en [kartbasert veileder for kommuneplanens arealdel](#). Veilederens steg 7 og 8 gir en trinnvis veiledning for hvordan en kan identifisere aktsomhet- og fareområder for skred i bratt terreng. [Kartbasert veileder for reguleringsplan](#) steg 9-11 gir veiledning for reguleringsplan. Ved å involvere en skredfaglig rådgiver ([Kompetanse - NVE](#)) i planleggingen av aktivitet i vernskog vil en få mer detaljert vurdering av behov for restriksjoner, og i en del tilfeller da åpne opp for en mer driftseffektiv hogst.

Følgende kriterier må være oppfylt for at et skogområde skal kunne fastsettes som vernskog mot naturskader med hjemmel i skogbrukslova § 12:

1. Det foreligger skredfare, Grunnlaget for skredfaren kan være basert på at terrengkriter beskrevet i denne veilederens kapittel 3, at det er omfattet av aktsomhetskart for skred eller i en skredfareutredning, noe som kan indikere skredfare i området, se [NVEs utredninger](#).
2. Nedstrøms konsekvens: Skred/flom kan føre til naturskade på dyrket jord, bygninger eller infrastruktur (sikringsobjekt).
3. Skogen i området kan hindre at skred blir utløst eller kan bremse skred/flom som allerede er igangsatt og på den måten hindre eller redusere omfanget av naturskaden. Skog er dynamisk, og sikringsfunksjonen til et skogområde vil derfor kunne variere over tid. Det er ikke skogens sikringsfunksjon på nåværende tidspunkt som avgjør om den kartfestes som sikringsskog, man ser på skogområdets potensiale. Det er først når skogen skal avvirkes eller drives skjøtsel at nåsituasjonen legges til grunn, se kapittel 4.4 Vernskog mot naturfare. Dersom hogsten blir gjennomført på feil måte, kan dette føre til at skogen mister eller får redusert sin sikringsfunksjon.

Det må altså ligge til grunn en reell årsak, det vil si sikring av bebyggelse, infrastruktur eller dyrka mark, for å fastsette regler for å innføre vernskog, og begrensningene kan ikke være strengere enn det som er nødvendig.

I tillegg til det formelle grunnlaget for å fastsette vernskogsgrensene, vil det være flere andre forhold som i større eller mindre grad vil ha betydning for hvordan et skogområde kan forvaltes best mulig. Målet er å komme fram til en mest mulig presis forvaltning av skogen som både gir tilfredsstillende sikring og som ikke legger mer begrensninger på skogsdriften enn det som er nødvendig.

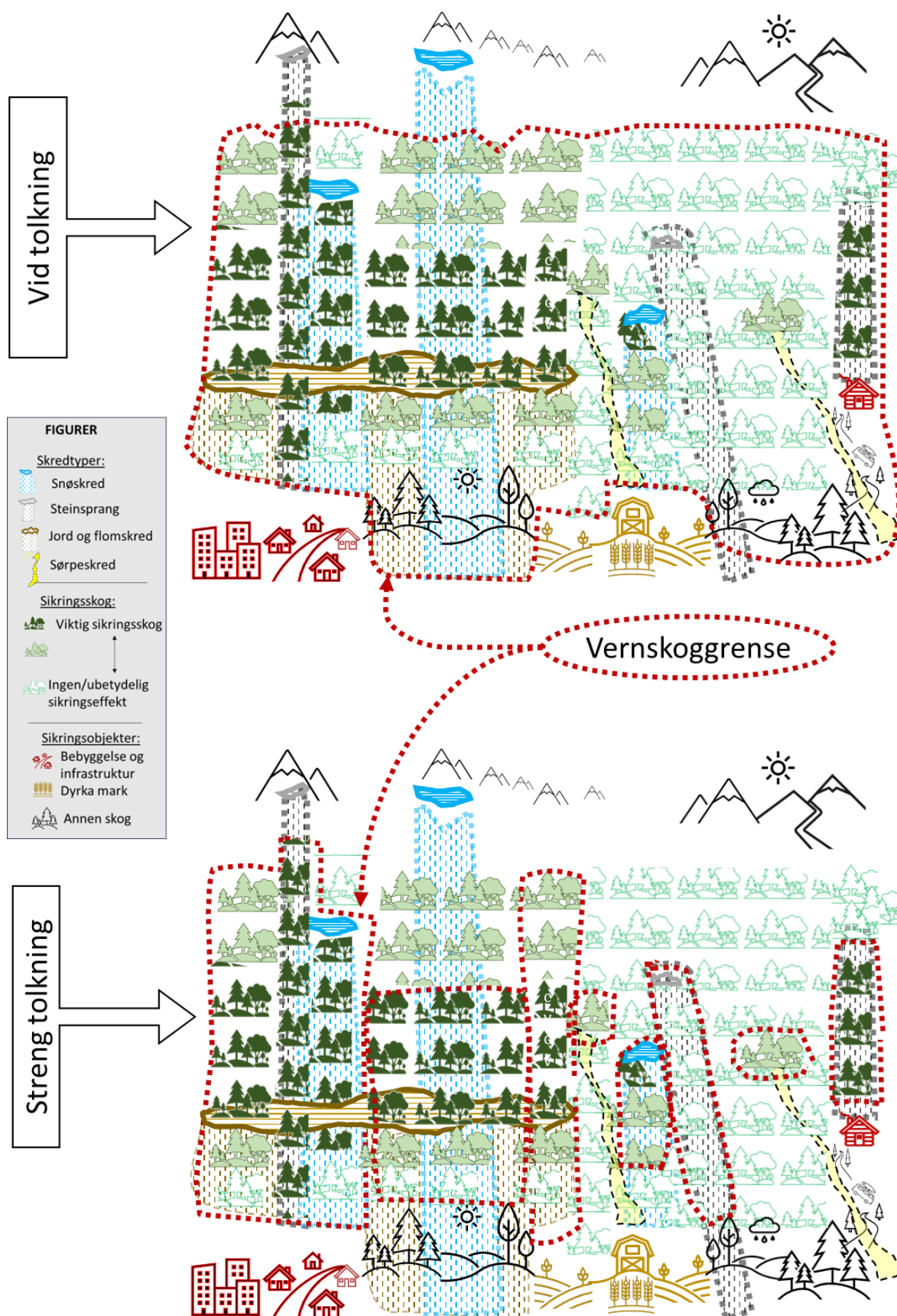
Kravene til skogens egenskaper som sikring varierer både innenfor den enkelte skredtypes utstrekning (løsneområdet, skredbanen og eventuelt oppstrøms for løsneområdet) og de forskjellige skredtypene imellom. Ofte vil det derfor innenfor et område være flere skredtyper som delvis overlapper hverandre.

Nedstrøms konsekvens, det vil si bebyggelse, infrastruktur eller dyrka mark (sikringsobjekter) som kan bli truffet og skadet, kan ligge både delvis innenfor og delvis utenfor utløpsområdet. Forvaltningen av skog som ligger inntil eller mellom skredområdene kan bli berørt av restriksjoner i sikringsskogen selv om disse områdene i seg selv ikke har noen sikringsfunksjon.

Dermed vil vi i mange tilfeller få et fragmentert bilde. I tillegg kan nye driftsmetoder og konjunkturer få betydning for hvordan et større driftsområde best mulig kan forvaltes. For skogeier vil varierende krav til hvordan skogen bør driftes, både når det gjelder hvor i terrenget aktiviteten foregår og over tid, være krevende.

Det er derfor behov for å kunne forvalte et slikt større fragmentert skogområde under ett, både for å sikre at vernskogbestemmelsen blir fulgt og for å kunne forvalte øvrig skog som blir påvirket av forvaltningsreglene for vernskogen.

Direktoratene jobber sammen med NIBIO om en omfangsanalyse som vil være til hjelp i arbeidet med å skaffe seg kunnskap av omfanget av sikringsskog i Norge. I analysen vil en få oversikt over hvor mye skog som har en direkte sikring mot naturskader for nedenforliggende bebyggelse og infrastruktur. I fortsettelsen av dette arbeidet vil Statsforvalteren få et kartgrunnlag hvor det kan gjøres lokale tilpasninger. Det skal blant annet vurderes en vid tolkning av vernskogområdet. Det betyr at det for hvert enkelt tilfelle av sikringsskog må vurderes om det er hensiktsmessig sammenfatte et større område til et forvaltningsområde. Andre justeringer kan for eksempel være å innlemme detaljerte skredfarekartlegginger, lokalkunnskap og historiske skred i kartgrunnlaget.

Figur 7 Vernskogområdet: Vid tolkning (øverst) og streng tolkning (nederst).

3.9 Vernskogbestemmelsen

Vernskogbestemmelsen i skogbrukslova § 12 kan anvendes for å holde kontroll med skogsdriften i områder der det finnes offentlig tilgjengelige informasjonen om naturfare og skog. Målet med å legge ut områder som vernskog mot naturskader vil være todelt – sikre at hensynet til både samfunnssikkerhet og god forvaltning av skogressursen ivaretas best mulig.

Når Statsforvalteren fastsetter ny, eller endrer, forskrift om vernskog mot naturskader med hjemmel i skogbrukslova, bør kommunen innarbeide hensynssoner med tilhørende planbestemmelser som ivaretar sikringsskog i sine arealplaner. Planbestemmelsene har tekst hentet fra vernskogforskriften (pbl. § 12-7 nr.9).

Sikringsskog vil ofte forekomme som mindre områder inne mellom skog som ikke har funksjon som sikringsskog. Dette kan også påvirke mulighetene til å drive den tilgrensende skogen til sikringsskog på mest inntektsbringende måte. Arbeidet med å utarbeide vernskogforskrift mot naturskader gir Statsforvalter og kommunene mulighet til å planlegge hele skogområder bedre. Det som er tegnet ut som sikringsskog på NVEs farekart/aktsomhetskart kan vise for stort (eller for lite) areal i forhold til det som reelt sett er sikringsskog. En nøyere analyse vil ofte ende opp med at det reelle arealet som har sikringsfunksjon vanligvis vil bli mindre enn det det opptegnede arealet. Arbeidet med å finne et mer presist omfang av sikringsskog kan enten gjøres i forbindelse med behandlingen av hogstmelding.

3.10 Egenskaper i kartlaget

Vernskoggrensene og den utfigurete vernskogen mot naturskader skal oppfylle kravene til det offentlige kartgrunnlaget (DOK) Direktoratene vil legge til rette for at dataflyten oppfyller de kravene som stilles.

Vernskoggrenser og utfiguret vernskog mot fjell og kyst er ikke nødvendig for kommunenes plan- og byggesaksarbeid. Mer informasjon om prosessen med å utarbeide vernskoggrenser og vernskogen, samt hvilke egenskaper de ulike kartlagene skal inneholde, er nærmere beskrevet i kapittel 3.3 og vedlegg 7.1

4 Regler for forvaltning av vernskogen

Forvaltningsreglene er ment for å gi føringer for hvilke typer tiltak og drift som kan gjøres i de ulike delene av vernskogen uten at det går på bekostning av vernskogens funksjon. Forvaltningsreglene er lagt opp etter en inndeling av vernskogen i soner basert på skogens funksjon. Disse sonene er det ikke meningen å tegne ut, men de er beskrevet i figurene og vil gi ulike regler.

I utgangspunktet er altså hogst tillatt i vernskogen så lenge de hensynene som er beskrevet i forvaltningsreglene blir ivarettatt.

I enkelte tilfeller kan det ikke gjennomføres hogst av noen form uten at det går utover skogens funksjon. Det er i behandlingen av hogstmeldinga at saksbehandler kan fatte et vedtak om hel eller delvis hogstnekt. Utover dette gir ikke § 12 hjemmel til å stanse hogst. Det er med andre ord ikke hjemmel til å ta inn bestemmelser om hogststopp i vernskogforskriftene.

Det er likevel mulig å fatte vedtak om hogststopp med hjemmel i skogbrukslova § 8 annet ledd hvis:

Hogsten blir planlagt eller skjer i strid med loven

Hogsten vesentlig reduserer produksjonsgrunnlaget

Hogsten kan få uheldige miljøeffekter

Ytterligere betraktninger rundt vurderinger rundt å fatte vedtak om hogststopp er beskrevet i brev fra Landbruks- og Matdepartementet datert 21.11.2024 (24/2259).

All hogst, også hogst av ved til eget bruk i landbrukseiendommens bygninger og seterhus, skal på forhånd meldes til kommunen. Men Statsforvalteren kan fastsette en nedre grense for omfanget av slik hogst som skal meldes. Dette må se ses i lys av de skadene feilaktig hogst kan føre til. Det er nok å sende én melding for området og omfang uavhengig av antallet tiltakshavere. Et eksempel på en slik situasjon er hvor skogeier må melde til kommunen at et helt hyttefelt ønsker å hogge fyringsved på skogeiers eiendom. Det er en forutsetning at hogsten følger de forvaltningsreglene som er satt for den sonen tiltaket meldes i.

4.1 Begreper

Lukka hogstformer – Det skal stå igjen minimum 16 trær per dekar etter hogst, eller hogstflatene må være mindre enn 2 dekar. De gjenstående trærne vil være av ulik høyde og alder, og kanskje også med varierende kronedekning.

Selektiv hogst – Kun uttak av enkelte trær eller små klynger av trær i en skogbestand. Man høster da enkelttrærne etter hvert, samtidig som man fristiller yngre trær som kommer opp og sikrer fremtidig foryngelse.

Gruppehogst – Gruppehogst er en lukket hogstform hvor det hogges grupper av trær på opptil 2 dekar. I flatene skal det etableres ny skog, ved forhåndsgjenvekst, tilstrekkelig naturlig foryngelse, suppling eller tilplanting.

Skjermtrestillingshogst – Etter skjermtrestillingshogst skal det stå igjen 16-40 trær per dekar.

Fjellskoghogst og Bledning er kombinasjoner av selektiv hogst, gruppehogst og småflatehogst hvor det primære er å kunne drive et skogbruk i hovedsak basert på naturlig foryngelse og samtidig bevare skogklimaet.

Åpne hogstformer – Det står færre enn 15 trær per dekar og det etableres større åpne flater.

Flatehogst – En åpen hogst hvor alle nyttbare trær tas ut unntatt livsløpstrær og døde trær.

Småflatehogst – Gruppehogst mellom 2 og 5 daa. I flatene skal det etableres ny skog, ved forhåndsgjenvekst, tilstrekkelig naturlig foryngelse, supplering eller tilplanting.

Frøtrestillingshogst – Vanlig hogstform på furumark hvor det settes igjen 3-15 trær per dekar som skal sikre naturlig foryngelse.

Andre begreper

Leplanting – Et vinddempende belte av trær eller busker som verner om bebyggelse, landbruk og infrastruktur. Står du i en leplanting og ikke kan finne at lovens definisjon på skog er tilstede, blir dette ikke ansett som skog.

Begreper knyttet til skred

Løsneområdet – Det området hvor et skred starter.

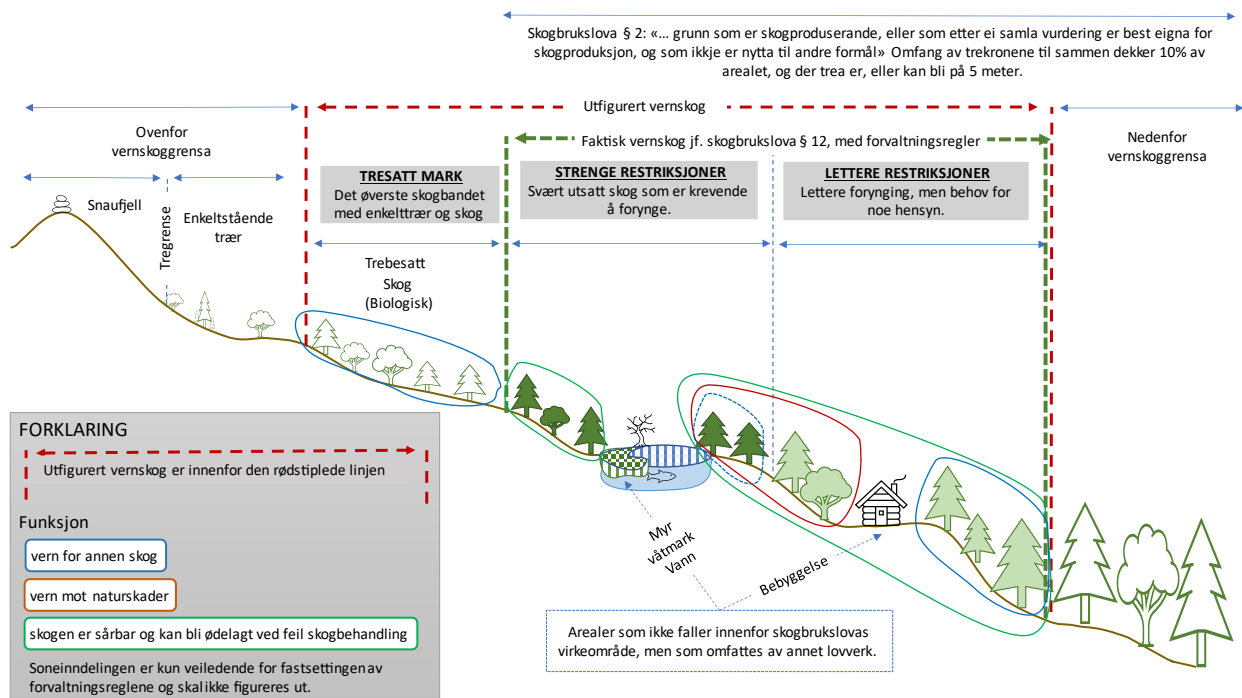
Utløpsområdet/-sonen – det området hvor et skred stopper opp hvor vi kan ha et sikringsobjekt.

Skredløpet – Det området som befinner seg mellom løsneområdet og utløpssonen. Skredløpet kan ofte være inkludert i utløpsområdet.

Oppstrøms område – Et område som befinner seg på oversiden av løsneområdet hvor aktivitet i dette området kan påvirke risikoen for at et skred starter.

Sikringsskog – Vernskog som sikrer mot en naturskade

4.2 Vernskog opp mot fjellet

Figur 8: Soneinndeling av vernskogen mot fjellet.

Vernskog mot fjellet er delt inn i ulike soner etter skogens funksjon. Sonen kalt *tresatt mark* er den øvre delen som dekker det øverste skogbandet opp mot fjellet. Den strekker seg fra tregrensa og nedover til skoggrensa, som er definert som skogbrukslovas øvre virkeområde. *Tresatt mark* vil i denne sammenhengen si skog som ikke har et omfang av trekronene som til sammen dekker 10 prosent av arealet, og der trærne er, eller kan bli, 5 meter høy. Den midtre delen av vernskogen er den sonen som strekker seg fra skoggrensa (skogbrukslovas virkeområde) og ned til grensen for produktiv skog som her er definert med 0,1 m³ tilvekst per dekar og år. I denne sonen er det nødvendig med *strenge restriksjoner*. I den nedre delen av vernskogen kan det gis *lette restriksjoner*. Denne sonen strekker seg fra grensen for produktiv skog og ned til vernskogsgrensa.

Figuren viser idealbildet av fjellskogen hvor det er en jevn stigning opp mot fjellet. Denne fjellskogen er gjenkjennbar mange steder, men det er langt ifra all fjellskog som er slik. Det finnes mange eksempler på skog som er geologisk betinget og hvor det vil være store kontraster der skogen brått møter grunnfjellet. Elementer som eksponering, helning, forsenkninger m.m. skaper lokalklimatiske forhold som kan gjøre utfigureringen av vernskog utfordrende. I slike tilfeller vil ikke figuren med beskrivelse av sonene passe. I disse tilfellene vil noen av sonene ikke eksistere og/eller at man for eksempel går fra vernskogsgrensa til sonen for strenge restriksjoner.

4.2.1 Tresatt mark

Funksjon/kjennetegn

Trærne som står i sonen *tresatt mark* tjener som varig vern for nedenforliggende skog i sonen for *strenge restriksjoner*. *Tresatt mark* er den øvre delen av skogen og kjennetegnes med frittstående enkelttrær av både bar- og lauvtrær i varierende størrelse som er i utvikling på grunn av et endret klima. Det øvre skogbeltet har en viktig funksjon i å ivareta et sammenhengende belte med skog i det øverste fjellbandet. Praktisk tilnærming av tegneregler gjør at dette blir utfigurert som vernskog, selv om det ikke per definisjon nødvendigvis er vernskog etter skogbrukslova.

Regler

Tresatt mark ligger per definisjon utenfor skogbrukslovas virkeområde, og vil ikke forvaltes som vernskog etter skogbrukslova. Annet lovverk kan imidlertid gi føringer for hvilke tiltak som er mulige å gjennomføre, som for eksempel naturmangfoldloven og lignende.

4.2.2 Streng restriksjoner

Funksjon/kjennetegn

Den midtre delen av vernskogen opp mot fjellet kjennetegnes med skog som har en lav tilvekst, og som er sårbar for feil skogbehandling. Den har en viktig funksjon for å beskytte nedenforliggende skog mot å bli ødelagt eller forringet. I sonen bør det pålegges *streng restriksjoner*, og forvaltningsreglene angir at det kun skal gjennomføres mindre skogbrukstiltak.

Regler

Det er ikke aktuelt å benytte flatehogst i denne delen av fjellskogen da nedenforliggende skog er sårbar og lett kan bli ødelagt av feil skogbehandling. Det er bare aktuelt med *selektiv hogst* eller gruppehogster der ny foryngelse er sikret. I barskogen skal det finnes utviklingsdyktige erstatningstrær (forhåndsforyngelse) som kan overta plassen og produksjonen etter de trærne som hogges. Det skal stilles krav om at hogsten ikke skaper en negativ reaksjon på gjenstående skog, og at hogsten skaper muligheter for å få opp ny foryngelse, enten naturlig eller gjennom planting. Det er spesielt viktig å unngå tiltak som fører til temperaturfall i denne sonen.

4.2.3 Lette restriksjoner

Funksjon/kjennetegn

Den nedre delen av vernskogen er den delen av fjellskogen som kjennetegnes med produktiv skog som kan ha en funksjon for å verne om den nedenforliggende skogen eller seg selv. Denne sonen vil i mange tilfeller ligne på den skogen man finner tett opptil vernskoggrensen. Det er likevel behov for å ha forvaltningsregler slik at man unngår en negativ innvirkning på skogens utvikling. Det vil si at det kan gjøres flere tiltak enn i den ovenforliggende skogen, og det kan gis *lette restriksjoner* i denne sonen.

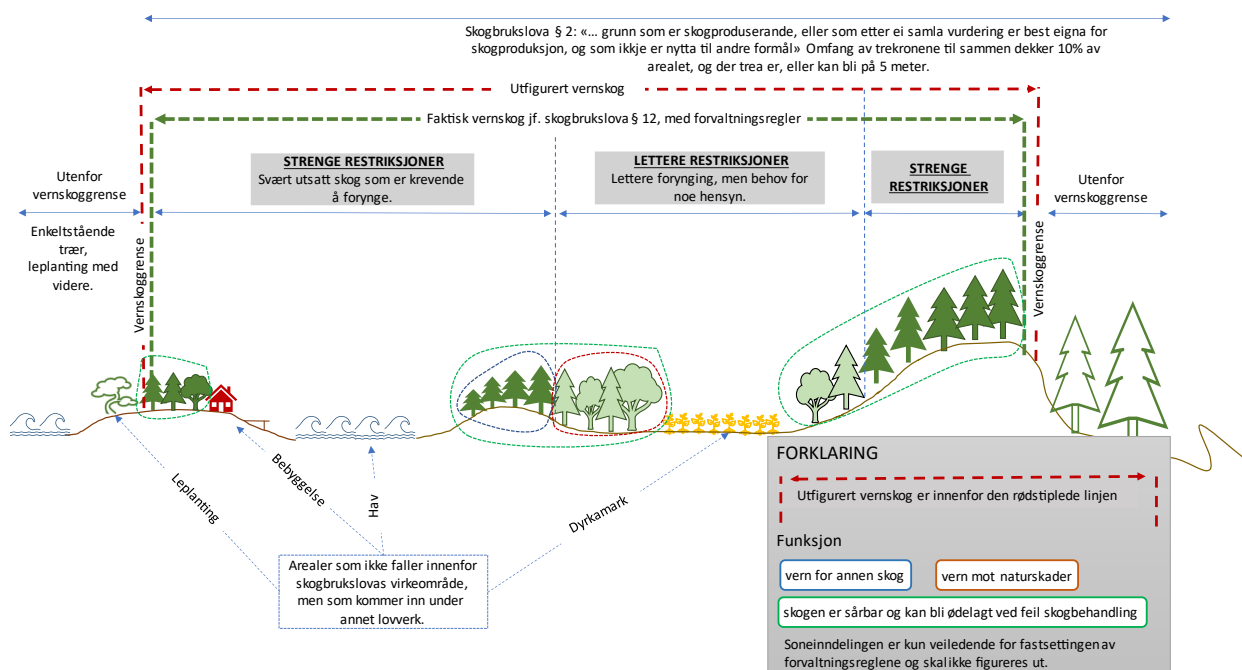
Regler

Hogst i denne sonen må tilpasses til hvordan en har tenkt å etablere foryngelsen. Der *flatehogst* er ønsket avvirkningsmetode bør det legges vekt på de lokale vekst- og klimaforholdene. Flatestørrelsen bør begrenses til å være opptil 30 dekar¹. Hogstflatens utforming er ekstra viktig i vernskogen og bør tilpasses slik at vernskogen ikke mister sin funksjon.

Skogbruksmyndighetene må ta eiendomsverskridende hensyn i sin saksbehandling, slik at vernskogen ikke mister sin funksjon som følge av senere hogster på egen eiendom eller naboeiendommer. Ved flere hogstflater i umiddelbar nærhet bør ikke den samlede størrelsen være over 30 dekar. Når gjenveksten er tilfredsstillende på en flate teller den ikke lenger med i det samlede arealet.

¹ NOU 1989:10 Flersidig skogbruk https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2012061905061?page=19

4.3 Vernskog ut mot kysten

Figur 9: Soneinndeling av vernskog mot kysten.

Vernskog mot kysten deles inn i to soner etter *streng* og *lette restriksjoner* (Figur 9). Inndelingen av skogen langs kysten avgjøres etter skogens funksjon mot å ikke selv bli ødelagt, vern om annen skog eller mot naturskader for bebyggelse, infrastruktur og landbruksarealer. Sonene med *streng* og *lette restriksjoner* kan variere mye i utbredelse og omfang. De kan overlappe hverandre og komme igjen flere ganger innenfor vernskogen ganger etter hva som er skogens funksjon.

4.3.1 Streng restriksjoner

Funksjon/kjennetegn

Denne sonen kjennetegnes med alt i fra enkeltrær, busker og skog som har en viktig funksjon for å verne om annen skogs vekst. Skog og trær i denne sonen kan også ha en funksjon i å skjerme landbruksarealer og bebyggelse mot naturskader. Ved feil skogbehandling kan de omkringliggende områdene miste sin beskyttelse som kan føre til skade eller redusert vekst.

Leplantinger har ofte en viktig funksjon for å beskytte innenforliggende skog, bebyggelse og landbruksarealer. Leplantinger blir ikke regnet for å være skog, da formålet er å skape le mot vær og vind (nærmere beskrevet under kapittel 4.0).

Regler

Tiltakene i sonen med *streng restriksjoner* må ikke gå utover skogens funksjon, derfor er det ikke anbefalt å benytte flatehogst i denne sonen. Mest aktuelt for barskog er *småflate-* og *gruppegogster*. For lauvtrær er *sektiv hogst* eller *gruppegogster* mest aktuell. Det skal stilles krav om at hogsten ikke skaper en negativ reaksjon på gjenstående skog, og at hogsten skaper muligheter for å få opp ny foryngelse, enten naturlig eller gjennom planting.

4.3.2 Lette restriksjoner

Funksjon/kjennetegn

Denne sonen med lette restriksjoner kjennetegnes med skog i ulik størrelse og omfang som har en funksjon for å verne om annen skogs vekst, skjerme landbruksarealer og bebyggelse mot naturskader. Skogen i denne sonen med *lette restriksjoner* har mye av den samme funksjonen som skogen i sonen med *strengte restriksjoner*, men er mindre sårbar for skogbehandling.

Regler

Hogst i denne sonen må tilpasses hvordan en har tenkt å etablere foryngelsen. Der *flatehogst* er ønsket avvirkningsmetode bør det legges vekt på de lokale vekst- og klimaforholdene. Flatestørrelsen bør begrenses til å være opptil 30 dekar². Hogstflatens utforming er ekstra viktig i vernskogen og bør tilpasses slik at vernskogen ikke mister sin funksjon.

Det bør tas eiendomsoverskridende hensyn slik at vernskogen ikke mister sin funksjon som følge av senere hogster på egen eller naboeiendommer. Samlet hogstflate bør ikke være over 30 dekar, og hogst på arealer over dette arealet bør avvæntes til gjenveksten er tilfredsstillende på de allerede avvirkede flatene.

4.4 Vernskog mot naturfare – Generelt om skogens effekt

Skogens og skogbrukets effekt som skredsikring dreier seg både om skogens struktur, tilstand og om hvordan skogbrukstiltak blir gjennomført.

Skog er ikke statisk, men et levende dynamisk system som er i kontinuerlig utvikling. Et hovedanliggende for forvaltning av skog som skal fungere som vern mot naturskader, er at denne funksjonen opprettholdes over tid slik at det er kontinuitet og forutsigbarhet i sikringen. Dette krever innsikt i skogens dynamikk slik at en kan forutse det framtidige skogbildet på bakgrunn av dagens situasjon og hvordan forskjellige inngrep eller eventuelt ingen inngrep, vil påvirke dette.

Over tid er skog med variasjon i treslag, sjikting og alder med mulighet for naturlig foryngelse regnet til å best sikringsfunksjon. Men dette kan variere mellom skredtypene, og hva som er mulig på det enkelte sted ut ifra topografi, jordsmonn, klima med videre.

Rotsystem og forankring er en viktig faktor. Treslag med dyp forankring gir mer stabilitet, og treslag i blanding kan ofte utnytte jordsmonnet bedre enn trær i monokulturer. Utviklingen av rotsystemet er i stor grad avhengig av jordsmonnet og må ses i sammenheng med dette.

Treslagenes evne til å forynge seg naturlig er ofte en viktig faktor for å oppnå ønsket biologiske struktur. Det er også viktig for å redusere eventuelle plantekostnader. Treslag som ikke har en funksjon i tradisjonell skogproduksjon, kan ha egenskaper som egner seg godt som sikring mot naturskader.

Det andre fokusområdet er gjennomføringen av skogbrukstiltak, og dreier seg om to forhold:

- Driftsmetoder som påvirker selve sikringsskogen. Eksempel på dette er størrelse på flater og hvordan taubanegater blir lagt i terrenget.
- Tiltak som påvirker avrenninga/dreneringa. Dette gjelder all graving i terrenget – alt fra bygging av landbruksveier, gravedrifter til hjulspor. Det vesentlige her er å ha kontroll på vannveiene.

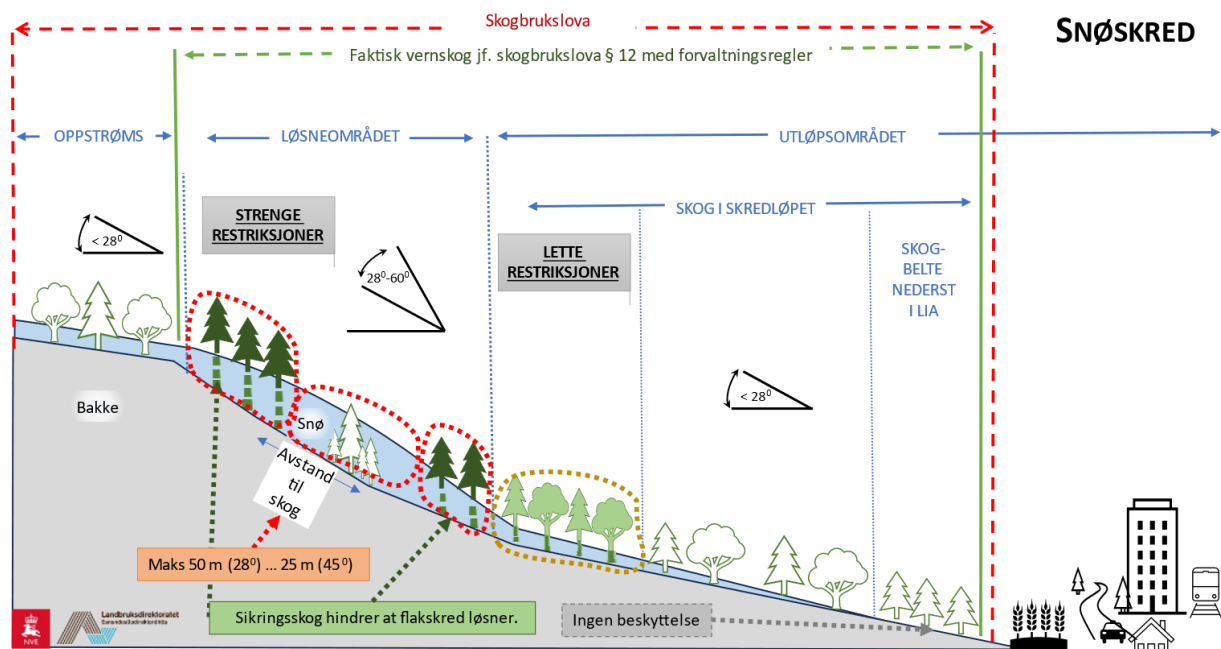
Søkelyset blir ofte satt på flatestørrelse og hogsttyper i potensielle løsneområder for skred. Skogbrukstiltak i terrenget over aktuelle løsneområder vil også kunne påvirke skredfaren gjennom endret drenering. Skog i skredløpet har liten til ingen sikring for de fleste skredtypene.

² NOU 1989:10 Flersidig skogbruk https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2012061905061?page=19

4.5 Vernskog mot naturfare – Snøskred

4.5.1 Funksjon/kjennetegn

Skog i løseområder for snøskred reduserer sannsynligheten for at skred starter. Skog har også en bremsende effekt i skredbanen og kan redusere skredutløp. For store snøskred er bremseeffekten begrenset, men også små skred kan skade skog eller infrastruktur. For snøskred er skog i løseområder viktigst for å redusere skredfaren.

Figur 10 Skogens sikringsfunksjon mot snøskred og regler for forvaltning av denne.

4.5.2 Streng restriksjoner

Hogst er tillatt så lenge den blir gjennomført på en slik måte at skogens sikringsfunksjon blir ivarettatt.

I løseområdene for snøskred er kronedekningen viktigst. Denne bidrar til å stabilisere snødekket blant annet gjennom reduserte snømengder og mindre homogen snø. Større åpne felt kan bli løseområder for snøskred som kan skade skog og infrastruktur nedstrøms.

Trærnes størrelse, type og tetthet avgjør hvor mye skogen påvirker snødekket og hvor effektivt skogen hindrer snøskredutløsning:

- Kronedekning. Hogst bør ikke redusere vinterkronedekning i barskog til under 50 prosent. I lauvskog bør den holdes over 80 prosent.
- Minimum høyde/diameter på trær. Minimum trehøyde må være 1.5 til 2 ganger den maksimale snøhøyden for at intersepsjonen skal ha noen effekt. Dette på grunn av at trærne har betydelig mindre krone mot toppen. Nedsnødde trær kan påvirke skredfaren i både negativ og positiv retning. For at skogen skal ha tilstrekkelig reduserende effekt på skredfare, foreslår vi å bruke 5 m høyde eller brysthøydiameter (DBH) lik 7 cm som minimum størrelse ved vurdering av barskog.

Kritisk lengde på åpne flater eller striper i løseområdet er 50 m i fallretning ved 28° helning eller brattere og kortere enn 25 m ved 45° eller brattere. Om det ønskes lengre (i fallretningen) hogstfelt

må de åpne feltene gjøres så smale som mulig. Lengden på hogstfeltet bør ikke økes selv om terrenget blir noe slakere rett i nedkanten av et løsneområde.

4.5.3 Lettere restriksjoner

I slakere terreng lenger nedover i lia kan en tillate flatehogst, så lenge denne skogen ikke er tillagt en stor sikringsverdi i en detaljert skredfareutredning.

Avhengig av hvor god sikringsskogen i selve løsneområdet er, bør en også unngå åpne flater rett på nedsiden av løsneområdet.

4.6 Vernskog mot naturfare – Steinsprang

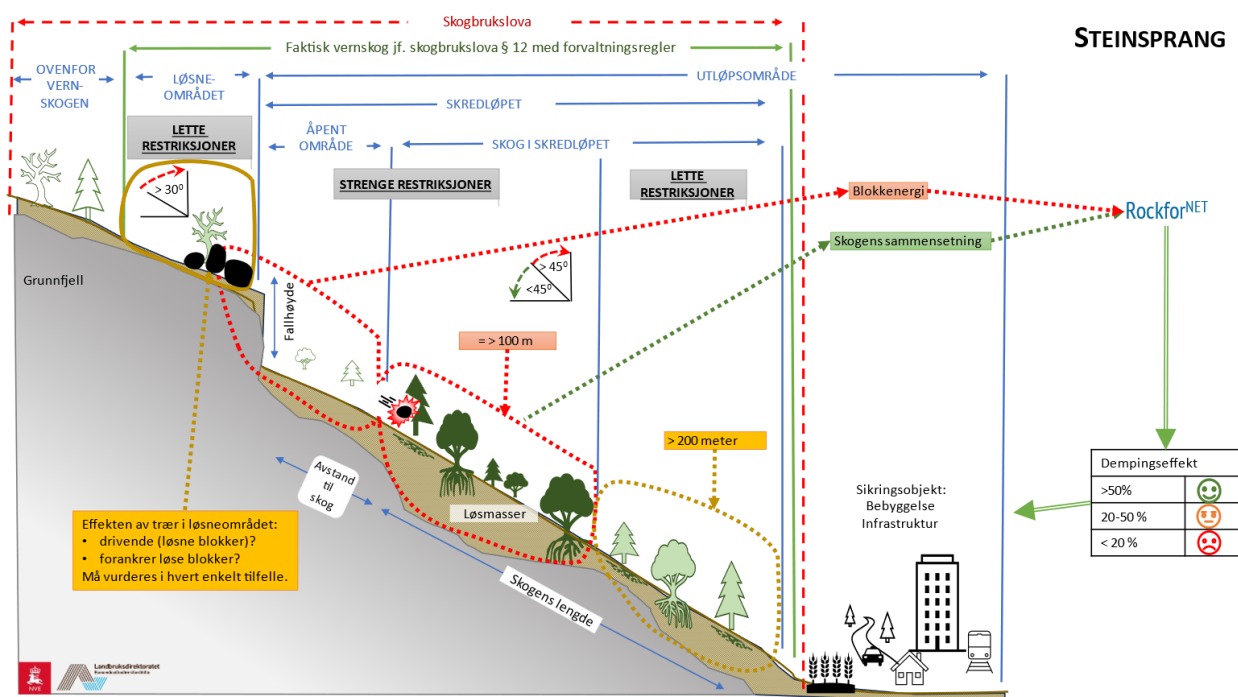
4.6.1 Funksjon/kjennetegn

I en [kunnskapssammenstilling](#) ser man at steinblokker opp til 2 m³ kan stoppes av skog om den har en tilfredsstillende brysthøydiameter. I terreng med for eksempel rotvelt, kan blokker starte å rulle allerede ved 30°.

I steinsprangbanen stoppes enkeltblokker ved at de kolliderer med trestammer og dermed taper energi. Det demper både spranghøyder og fart som gir kortere utløp av blokkene. Åpne områder i fallretning mellom løsneområdet og nedenforliggende skog i steinsprangbanen har betydning for den energien blokken har oppnådd før den treffer første hindring.

En rekke faktorer spiller sammen når skogens sikring mot steinsprang skal vurderes. Først og fremst sammenhengen mellom blokkenergi (volum og hastighet), trediameter og skogtetthet. Trær tett på løsneområder har større effekt enn lenger nede i skredløpet der steinspranget har fått større energi.

For å anslå skogens dempingeffekt bør en anvende en nettbasert steinsprangkalkulator, for eksempel [Rockfor^{NET}](#) eller [Steinschlag-Tool](#).

Figur 11 Skogens sikringsfunksjon mot steinsprang og regler for forvaltning av denne.

4.6.2 Streng restriksjoner

Hogst er tillatt så lenge den blir gjennomført på en slik måte at skogens sikringsfunksjon blir ivarettatt.

Det er strenge restriksjoner i steinsprangbanen – både med hensyn til åpne flater mellom løsneområdet og skogen, og i skogen.

- Lengden i fallretning på åpne flater bør være kortest mulig da blokkenergien øker desto lengre den blokken får rulle før den treffer en hindring.
- Lengden i fallretning på selve skogen i steinsprangbanen bør være lengst mulig da dette øker sjansen for at blokken treffer nok hindringer til å stoppe.

Målet med skjøtselen er å opprettholde tilstrekkelig tetthet av store nok trær over tid. Alternative metoder kan være gjennomhogst som fornyer seg selv og har trær i alle årsklasse og/eller gruppehogst der en bygger opp et systematisk sjakkbrettmønster.

Høye stubber og liggende stammer er positivt når det gjelder å redusere fare for steinsprang. Dette er spesielt effektivt mot mindre steinblokker.

Kritisk lengde i fallretning for hogstflater er 40 m ved ca. 30° helning og kortere enn 30 m ved 40° helning.

4.6.3 Lettere restriksjoner

I løsneområdet bør en vurdere i hvert enkelt tilfelle om trær enten forankrer løse blokker eller om de øker risikoen for at blokker løsner. Trær som kan føre til at blokker løsner, vurderes fjernet.

Dersom skogens lengde i skredbanen er lang, det vil si lengre enn 100 m i fallretning, kan lettere restriksjoner som flatehogst vurderes tillatt i nederste del av utløpsområdet. Dette må vurderes i det enkelte tilfelle. Dette kan gjøres ved å simulere forskjellige alternativer, først og fremst forskjellige lengder på sikringsskogen, i steinsprangkalkulatoren. Andre forhold som terrengformasjoner vil kunne påvirke dette.

4.7 Vernskog mot naturfare – Jord- og flomskred

Kvaliteter ved vernskog mot jord- og flomskred er overlappende. Derfor er reglene for sikringsskog mot disse naturfarene slått sammen.

4.7.1 Funksjon/kjennetegn

Skog og annen vegetasjon i løsneområder for jord- og flomskred reduserer sannsynligheten for at skred starter. Også skog som står oppstrøms har en effekt. Vegetasjon i hele nedbørsområdet bidrar til å øke vannopptaket og redusere overflateavrenningen som igjen reduserer fare for jordskred. De viktigste faktorene og tiltakene når det gjelder skogbruk og skog som sikring er:

- Unngå endring av naturlige vannveier, eller kanalisering av vann til områder som ikke tåler slike vannmengder.
- Tiltak som kan motvirke oppdemming.
- All vegetasjon i hele nedbørsområdet er med på å redusere overflateavrenninga.
- Det samlede rotsystemet til skogen har betydning for forankring og vannopptak.

Skogbruksaktivitet som kan utløse jordskred kan for eksempel være bygging av landbruksveier eller graving av midlertidige veier i eller ovenfor løsneområder. Alle veier, grøfter og kjørespor på tvers av terrenget bidrar til å få vann opp fra bakken, og til å kanalisere dette videre. Ved intens

nedbør og/eller snøsmelting kan dette føre til store vannmengder i terreng som ikke er dimensjonert til å håndtere dette.

Dimensjonering av stikkrenner som tar høyde for store nedbørsmengder kan bidra til å forebygge skred. Det er også viktig at terrenget nedstrøms av stikkrenner tåler vannmengdene som blir sluppet gjennom.

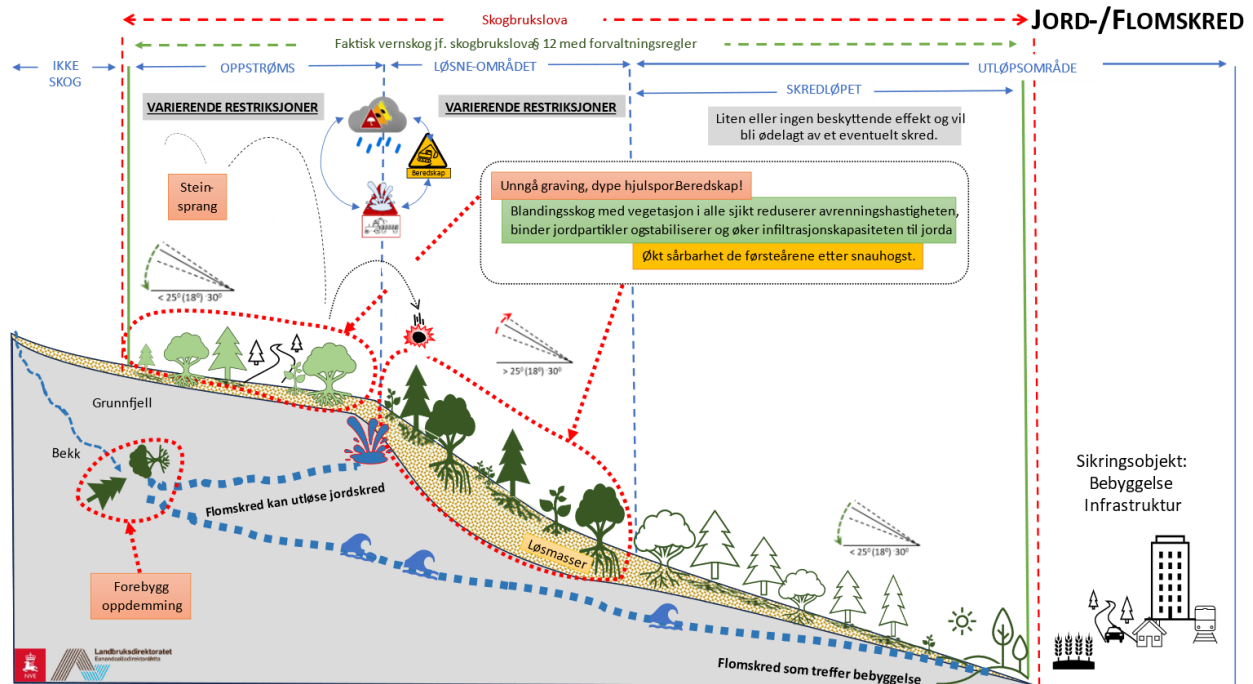
Driftsmetoder som inkluderer kjøring i terreng, er ikke anbefalt i områder over bebyggelse eller annen viktig infrastruktur.

Graving av midlertidige veier kan føre til økt skredfare ved at løsmasser blottlegges og vannet kan ta nye løp. Det bør etableres beredskapsplaner for hvordan en skal håndtere situasjoner hvor en har spor i terrenget og hvor det meldtes ekstremvær. Videre er det viktig å tilbakeføre kjørespor når drifta er ferdig, og gjøre tiltak slik at vannet kommer frem der de naturlige vannløpene går.

All vegetasjon er med på å stabilisere løsmassene og bremse avrenningen:

- Ved kortvarig nedbør bidrar trekronene til å redusere avrenningen (intersepsjon). Nedbøren blir hengende igjen på blader og nåler til trær, busker og gress og urter, og ved at plantene tar opp vann som har nådd ned i bakken. Stammer, røtter og vegetasjon bidrar også til å redusere vannhastigheten og redusere erosjon.
- Dersom jordsmonnet er tykt nok vil dype røtter øke stabiliteten og reduserer faren for grunne skred. Røttene har forankringseffekt også i en del år etter hogst. Det er viktig å plante nytt raskt etter hogst for at vinduet med redusert rot-forankring blir kortest mulig.
- Røtter øker infiltrasjonskapasiteten til jorda slik at overflateavrenningen reduseres, noe som er svært viktig i jordarter med høyt leirinnhold. Røtter påvirker vanninnholdet og sugetilstanden også under nedre rothorisont.
- Feltsjiktet (gress og urter) binder jordpartikler.

Skog og vegetasjon i skredløpet har liten eller ingen beskyttende effekt og vil bli ødelagt av et eventuelt skred på grunn av de store kreftene som oppstår når et skred er i bevegelse. Skogen blir da ofte en del av skredmassene.

Figur 12 Skogens sikringsfunksjon mot jord- og flomskred og regler for forvaltning av denne.

4.7.2 Streng restriksjoner

Hogst er tillatt så lenge den blir gjennomført på en slik måte at skogens sikringsfunksjon blir ivarettatt. Restriksjonene gjelder alle typer skogbruksaktivitet som kan påvirke vannveiene både i løseområdet og oppstrøms.

All graving i terrenget skal reduseres til det aller nødvendigste. Taubanedrift skal vurderes som alternativ til hogstmaskiner og graving i terrenget i områder hvor det foreligger kjent risiko for jordskred.

Entreprenøren skal ha en beredskapsplan for å tette hjulspor med videre:

- Entreprenøren skal være i stand til å tette hjulspor og tilrettelegge for at vannet finner sine naturlige løp på kort varsel dersom det meldes nedbør av betydning.
- Alle terrengskader skal være reparert senest når driften avsluttes, og enkle driftsveier skal legges igjen for å gjenopprette naturlige vannveier i terrenget.

Landbruksveier skal være konstruert med tanke på hvordan vannet blir håndtert på nedsiden av veien. Som hovedprinsipp bør vannet spres i terrenget. Stikkrenner skal være dimensjonert til å håndtere store nedbørsmengder over kort tid. De må også plasseres slik at de ikke fører store vannmengder ned i terreng som ikke tåler det. Naturlige vannveier bør ikke brytes.

Vurder rydding i kantsoner mot bekker og renner for å hindre oppdemming. Eventuelle tiltak i kantsonen må behandles i forhold til vannressursloven og bærekraftforskriften.

Langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et avgrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir leveplass for planter og dyr (vannressursloven § 11). Vi viser til NVEs veileder 2/2019 om kantvegetasjon langs vassdrag og [veileder for skjøtsel av kantvegetasjon langs vassdrag](#) som beskriver nærmere hvilke tiltak som er søknadsplikt ved hogst i kantsona.

Etter flatehogst er arealene mer utsatt for skred når nedbør av betydning inntreffer. Benytt derfor lukkede hogstmetoder og gruppehogst der det ligger til rette for dette. Sørg for rask etablering av

foryngelse. Ved hogst og skjøtsel skal det legges vekt på å få lys til skogbunnen slik at det blir vegetasjon i alle sjikt, det vil si tre-, busk- og bunnsjikt med undervegetasjon (gress og urter). Det er viktig å ha innslag av treslag med dypt rotsystem for å stabilisere jordmassene.

4.7.3 Lettere restriksjoner

I de områdene oppstrøms som ligger nærmest selve løsneområdet, samt i selve løsneområdet, bør det legges vekt på å få lys til skogbunnen slik at det blir vegetasjon i alle sjikt, det vil si tre, busk og bunnsjikt med undervegetasjon (gress og urter). Det er en stor fordel å få fram treslagsblanding med variert rotsystem. Lenger unna har dette mindre betydning.

Konkrete skjøtselstiltak kan ikke reguleres gjennom forskriften. Slike vilkår settes ved behandling av hogstmelding eller gjennom et eventuelt tilskudd.

4.8 Vernskog mot naturfare – Sørpeskred

4.8.1 Funksjon/kjennetegn

Sørpeskred blir sjelden utløst i skogkledd terreng. Skog har vist seg å ha effekt i løsneområder. For eksempel i gammel slåtteåker som nå har grodd igjen, viser det seg at sørpeskred ikke løsner på samme måten som tidligere da det ikke var skog der. Løsneområder for sørpeskred kan være identifisert i en detaljert skredfareutredning, og skogen i disse løsneområdene bør da omfattes av vernskogen.

4.8.2 Lettere restriksjoner

Arealer som er i ferd med å gro igjen vil kunne redusere faren for at sørpeskred løsner. Hogst i slike områder bør gjøres med lukkede hogstformer.

5 Hogstmelding

Hensikt og behov

Statsforvalteren kan bestemme i forskrift at det skal være meldeplikt for hogst i vernskogen med hjemmel i skogbrukslova § 12. I utgangspunktet er det Statsforvalteren som har myndigheten til å behandle meldingene. Departementet kan i forskrift gi kommunen oppgaven i å saksbehandle hogstmeldinger.

Hensikten med å innføre meldeplikt kan være flere.

- Det er et verktøy for å sikre at formålet med vernskogforskriften blir ivaretatt og at forvaltningsreglene som er nedfelt i forskriften, blir fulgt. Når skogeier må melde ifra om planlagt hogst, har myndighetene muligheter til å hindre at hogst blir utført på feil måte.
- Skogbruksmyndighetene kan dokumentere at de har god nok kontroll med hogsten i vernskogen og på hvilken måte denne hogsten blir gjort.
- Det gir oversikt over omfang og aktivitet som kan dokumenteres. I dagens forvaltning forventes det at et myndighetsorgan som innfører et regelverk, også kan dokumentere hvordan dette blir etterfulgt og fulgt opp. Det er behov for å dokumentere overfor egne myndigheter, andre myndigheter, interesseorganisasjoner og offentligheten.

Skogbrukslova § 12 gir ikke svar på hvilke forvaltningsregler som kan fastsettes i vernskogforskriften. Det vil være opp til Statsforvalteren å lage ~~gode~~ regler som ivaretar vernskogens funksjon. Siden meldeplikt i vernskog ikke er obligatorisk etter skogbrukslova, må Statsforvalteren vurdere behovet for meldeplikt for å holde kontroll med at vernskogens funksjon ivaretas.

Når det gjelder vern mot naturskader for bebyggelse, infrastruktur og dyrka mark, må skogbruksaktiviteten skje i kontrollerte former. Det bør være krav om meldeplikt i disse sakene.

Krav til innhold meldingen

En hogstmelding skal være skriftlig og gi opplysninger om de planene eieren har for hogsten i vernskogen. Hogstmeldingen skal inneholde følgende informasjon:

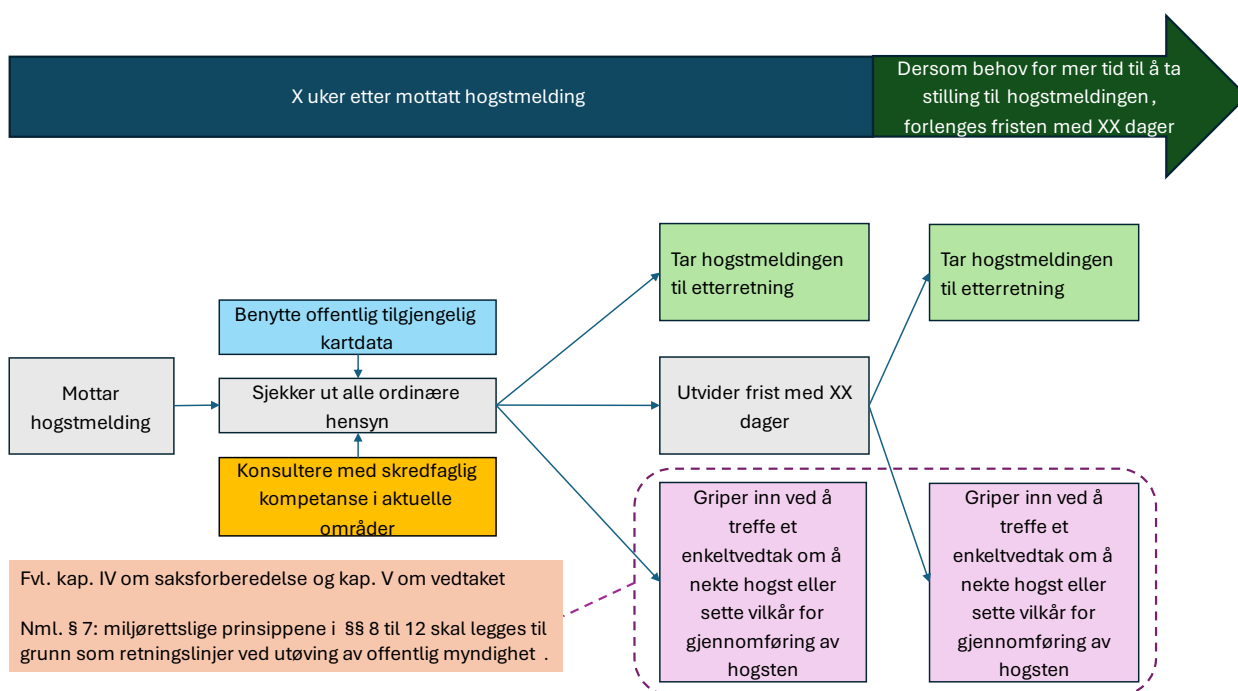
- Kartfesting av tiltaket. Selve hogstområde tegnes inn som ei flate.
- For hogstmeldinger i vernskog mot naturskader må man ha en helhetlig planlegging. Det betyr at i tillegg til hogstarealet skal hele driftsområdet meldes, dvs. hogstområde og driftsveier frem til velteplass. Videre skal det foreligge skredfaglige vurderinger for å gjøre stedtilpassede vurderinger som beskriver hva som kan tillates av skogbruksaktivitet uten at det går på bekostning av sikringsfunksjonen. Skredfaglig kompetanse bør tilsvare kompetansekravene i NVEs [veileder for skredfareutredning](#).

Ut over dette kan andre opplysninger også gis i meldingen. Disse er ikke påkrevd, men Statsforvalteren kan vurdere hvilke opplysninger som vil være relevante for å sikre nok opplysninger til saksbehandlingen.

- Opplysninger om gjennomføring av hogsten
 - Hvem skal utføre hogsten
 - Avvirkningsareal (kan justeres ned i etterkant)
 - Planlagt hogstkvantum fordelt på treslag
 - Driftssystem
 - Hogstmetode

- Startdato for hogst. (For vernskog mot naturskader kan dette være en viktig opplysning som er nødvendig for saksbehandlingen)
- Opplysninger om foryngelsesmetode
 - Foryngelsesmetode
 - Treslag etter hogst
- Generelle opplysninger om det meldte arealet
 - Bonitet H40
 - Treslag før hogst
 - Markslag

5.1 Behandling av hogstmelding

Figur 13 Skisse over saksgangen fra en mottar en hogstmelding frem til en avgjørelse blir tatt

Det må følge av vernskogforskriften hvor lang tid (behandlingsfrist) kommunen har på å svare på en hogstmelding. Innen den fastsatte fristen etter mottatt hogstmelding må kommunen undersøke om alle ordinære hensyn etter skogbrukslova er tatt, og om hogsten er i tråd med vernskogforskriften. I denne fasen bør all relevant offentlig tilgjengelig kartinformasjon benyttes. Slik kartinformasjon finnes blant annet i:

- [Skogportalen](#) i Kilden (som inneholder mange ulike temalag som for eksempel skogbruksplan, miljøinformasjon og kart over sikringsskog (kommer etter hvert)).
- NVEs [aktsomhetskart](#)
- NVE [faresonekart](#)

Dersom Statsforvalter mottar en melding om hogst i vernskog mot naturskader, der vernskogen har som funksjon å redusere/minimere risikoen for skred, og skogeier selv ikke har konsultert med skredfaglig kompetanse, skal Statsforvalter se til at dette er gjort før hogstmeldingen besvares. Skredfaglig kompetanse bør tilsvare kompetansekravene i NVEs [veileder for](#)

[skredfareutredning](#). Dette fordi følgene av skred kan være alvorlige, og ikke minst kan en person med skredfaglig kompetanse gjøre stedtilpassede vurderinger som i de fleste tilfellene vil lette på restriksjonene. Skredfaglig kompetanse vil også være nødvendig for å få saken så godt opplyst som mulig før hogstmeldingen besvares jf. forvaltningsloven § 17.

Det bør fremgå av vernskogforskriften Statsforvalteren fastsetter at dersom kommunen trenger mer tid for å ta stilling til hogstmeldingen enn fastsatt frist, kan kommunen forlenge fristen med inntil XX dager. Forlengelsen av fristen er en prosessledende avgjørelse, og er følgelig ikke et enkeltvedtak som kan påklages. Skogeieren må underrettes om forlengelsen og skogeieren kan ikke sette i gang tiltaket før forlengelsestiden er ute.

Når kommunen har foretatt de undersøkelser som er nødvendig ut ifra opplysningene i hogstmeldingen, kan kommunen ta hogstmeldingen til etterretning dersom hogsten vurderes å være i tråd med vernskogforskriften. I slike tilfeller vil skogeier tidligst kunne iverksette hogsten etter at fastsatt behandlingsfrist er utløpt.

Kommunen kan også gripe inn ved å treffe et enkeltvedtak om å nekte hogsten, eller sette vilkår i et enkeltvedtak for gjennomføringen av hogsten. Når det treffes et enkeltvedtak, kommer forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak til anvendelse. Blant annet har kommunen etter forvaltningsloven § 17 en plikt til å påse at saken er så godt opplyst som mulig før enkeltvedtaket treffes. Selve enkeltvedtaket skal være skriftlig og begrunnes jf. lovens §§ 23, 24 og 25. Et godt enkeltvedtak er en avgjørelse der parten lett forstår hva resultatet betyr for hen. Samtidig som parten, uavhengig av om parten er enig i avgjørelsen, forstår begrunnelsen for hvorfor kommunen har kommet frem til dette resultatet.

Når det treffes et enkeltvedtak, skal også prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 legges til grunn og denne vurderingen skal fremgå av vedtaket, dette jf. naturmangfoldloven § 7. Det vises i denne sammenhengen til Klima og miljødepartementets veileder til naturmangfoldloven kapittel II ([T-2016-1554](#)).

Kommunen kan i et enkeltvedtak sette vilkår til hvordan hogsten skal gjennomføres jf. den ulovfesta vilkårs læren. Kommunen står likevel ikke helt fritt til å sette hvilke som helst vilkår. Vilkårene som settes må ha saklig sammenheng med vedtaket, og kan ikke være uforholdsmessig tyngende for den private parten. Dersom det ikke kan gjennomføres noen form for hogst uten at det går utover skogens funksjon, skal kommunen i et enkeltvedtak nekte hogsten.

Dersom kommunen ikke har gitt svar på hogstmeldingen innen fastsatt behandlingsfrist, eller besluttet at fristen skal utsettes, kan den meldte hogsten settes i verk i samsvar med de reglene som gjelder etter forskriften og skogbrukslova.

Frist for iverksetting av den meldte hogsten bør fremgå av vernskogforskriften, og bør normalt settes til inntil 3 år. I tillegg er det hensiktsmessig at kommunen tar en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle om det skal settes en kortere frist. Dersom skogeier ikke gjennomfører hogsten innen fristen, må hogsten meldes på nytt.

6 Innhold i forskriften

Forslag til mal/punkter for forskrift om vernskog

§ 12 i Lov om skogbruk sier at: «Statsforvaltaren kan gi forskrift om at skog skal vere vernskog når skogen tener som vern for annan skog eller gir vern mot naturskadar. Det same gjeld område opp mot fjellet eller ut mot havet der skogen er sårbar og kan bli øydelagt ved feil skogbehandling.»

I utarbeidelsen av slike vernskogforskrifter må det vurderes hva forskriften skal inneholde. Det anbefaler at det vedtas minimum en forskrift for hvert fylke og at Statsforvalteren tar utgangspunkt i de underliggende punktene som er aktuelle i forskriftene. Som vedlegg ligger forslag på forskriftsmaler. Ved å ha standardiserte forskrifter vil de være lettere for sluttbrukeren å forholde seg til de ulike forskriftene i og på tvers av fylkene. Alle forskriftene skal publiseres på lovdata.no.

Det presiseres at dette kun er et forslag til forskriftstekst, siden det er Statsforvalteren som har hjemmel til å gi forskrift etter skogbrukslova § 12. Statsforvalteren har mulighet til å gi andre bestemmelser enn det som er beskrevet i dette forslaget så lenge det er innenfor rammene i skogbrukslova § 12.

For å skille på hva som er forslag til forskriftstekst og hva som er kommentarer til de ulike bestemmelsene er følgende struktur benyttet:

Tekst som er skrevet i «normal skrift» er setninger skal være med i forskriften

Tekst skrevet i *kursiv* er direkte veiledning for hvilke valgmuligheter Statsforvalteren har i utarbeidelsen av forskrifter.

Tekst som står i [klammer] er ulike ledd Statsforvalteren kan velge mellom som bør være med i forskriften

Kommentarer til regelverk fra Landbruksdirektoratet står avslutningsvis for hver bestemmelse.

§1. Formål

Formålet med forskriften er å

Statsforvalter kan velge hvilken ordlyd som passer til beskrivelsen av regler for å sikre at vernskogens funksjon ivaretas.

[i) fastlegge skog som tjener til vern for å selv ikke bli ødelagt, vern for annen skog og eller mot naturskader. ii) bidra til å sikre god forvaltning og ivaretagelse av sårbare skogområder ut mot kysten der feil skogbehandling kan medføre negative konsekvenser. iii) sikre foryngelse og produksjon i klimautsatte skogområder samt gi vern mot naturskader som skred, steinsprang og skadeflom.]

Kommentar til regelverk:

Formålsparagrafen angir formålet med vernskogforskrift. Formålet med forskriften er å gi regler for vernskogen som sikrer at dens funksjon ivaretas.

Vernskogen kan ha tre ulike funksjoner som står beskrevet i §12 første ledd i skogbrukslova. Statsforvalteren velger den formuleringen som passer til forskriften som utarbeides.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder i [aktuelle kommuner eller region] i xx fylke.

Forskriften gjelder [opp mot fjellet/ ut mot kysten/ mot naturskader].

Detaljert avgrensning av vernskogen finnes i kartlag i xx.

Kommentar til regelverk:

Statsforvalter beskriver nærmere avgrensning om forskriften strekker seg opp mot fjellet, ut mot kysten eller mot naturskader.

Under virkeområde skal den geografiske avgrensningen av vernskog beskrivelse nærmere.

Videre henvises det til hvor en kan finne en mer detaljert avgrensning av vernskogen f.eks. kartlaget i kilden.

§ 3. Definisjoner

I denne forskrift forstås med

[A

B

C]

Kommentar til regelverk:

Her kan det gis definisjoner av begreper som er benyttet i forskriften. Definisjoner bør bare benyttes dersom det er et særskilt behov for å klargjøre begreper som benyttes i forskriften. Dette kan særlig være dersom begrepene benyttes flere steder i forskriften og skal ha et innhold som ikke uten videre fremkommer når man leser de enkelte bestemmelsene.

Her kan beskrives hva som menes med relevante begreper og uttrykk som brukes i forskriften. Ulike faguttrykk, for eksempel type hogstform, skogtyper, skredtyper osv., kan være aktuelt, se veilederens kapittel 4 mm.

§ 4. Meldeplikt for hogst i vernskog

Skogeier har plikt til å gi melding om hogst i vernskog til [Statsforvalter/kommunen] minst (oppgi tidsperiode) før hogsten er planlagt igangsatt.

Skogeier skal melde om hvor hogsten skal foregå (polygon i kart) og [skrefaglige vurdering hvor dette er aktuelt]

[Statsforvalter/kommunen] kan sette vilkår for hogsten, eller nekte hogst helt eller delvis, dersom det er nødvendig av hensynet til vernskogens funksjon.

Har [Statsforvalter/kommunen] ikke gitt svar på meldinga innen xx uker fra meldinga kom fram til [Statsforvalter/kommunen], eller truffet vedtak, kan det meldte tiltaket gjennomføres i

samsvar med forskriftens bestemmelser. Dersom [Statsforvalter/kommunen] trenger mer tid til å vurdere ei hogstmelding, skal skogeieren varsles om ny frist.

Unntak fra meldeplikten gjelder [xx]

Hogsten må gjennomføres innen xx år

Kommentar til regelverk:

I utgangspunktet står Statsforvalter ganske fritt til å bestemme hvilke opplysninger en hogstmelding må inneholde. Se kapittel 5- Hogstmelding. Det kan være formålstjenlig å ha samme innhold som den generelle meldeplikten etter skogbrukslova § 11 for å unngå forvirringer om det skulle være generell meldeplikt i deler av fylket.

Det viktigste som skal opplyses er hvor hogsten skal foregå som et polygon i kart. Det må også beskrives hva som er omfattet av meldeplikten, hvem som skal melde om hogst og til hvem og når.

Videre må det komme frem hva som er mulige utfall av behandlingen av meldinga. Svaret på meldingen bør avgrenses til intet svar innen xx uker, tillatelse, tillatelse med vilkår eller avslag. Det bør fremkomme av vedtaket hvilke momenter det er lagt vekt på i vurderingen av meldingen. Varigheten av meldingen bør også komme frem av forskriften.

§ 5. Forvaltningsregler

Generell kommentar til regelverk:

Forvaltningsreglene bør skrives slik at det kommer tydelig frem hvilke begrensninger skogbruksaktiviteten i vernskogen har sammenlignet med vanlig skogbruksaktivitet. Forvaltningsreglene kan i forskriften deles inn i en generell del der forvaltningsregler for all vernskog fremgår, og en påfølgende del hvor forvaltningsregler avhengig av hvor en befinner seg i vernskogen (soner) fremgår. Se veilederens kapittel 4 for anbefalte regler.

Forvaltningsregler for hogst i vernskog mot fjellet.

I vernskogen mot fjellet skal det tas hensyn til [de klimatiske forholdene i fjellskogen og det karakteristiske ved denne skogtypen. All hogst skal utføres slik at vernskogens funksjon ivaretas over tid.

Før en hogst igangsettes må det tas stilling til hvordan foryngelsen skal sikres.

For skjøtsel og drift i vernskogen mot fjellet, deles denne i soner med tilhørende retningslinjer for skogbruksaktiviteten]

Sone 1 øvre del av vernskogområdet (streng restriksjoner)

[En viktig funksjon er å beskytte nedenforliggende skog mot å bli ødelagt eller forringet.

Selektiv hogst eller gruppehogster der ny foryngelse er sikret er foretrukne hogstmetoder.

Flatehogst inntil fem dekar kan tillates i sonen.]

Sone 2 nedre del av vernskogområdet (lette restriksjoner)

Skogens funksjon i sonen er å verne [i) om den nedenforliggende skogen ii) skogen i sonen].

[Ved flatehogst skal det legges vekt på de lokale vekst- og klimaforholdene. Flatestørrelsen bør begrenses til å være opptil 30 dekar.]

Kommentar til regelverk:

For å kunne gi føringer for skogbruksaktiviteten må man befinne seg innenfor skogbrukslovas virkeområde. I den helt øvre delen av skogen mot fjellet kan man finne skog som etter skogbrukslovas definisjon faller utenfor definisjon av skog. Her gjelder annet regelverk, se kapittel 2.3.

Det anbefales at eiendomsoverskridende hensyn til beregning av samlet flatestørrelse, og en definisjon når en hogstflate ikke lengre teller med. Altså når tilstrekkelig foryngelse er sikret.

Forvaltningsregler for hogst i vernskog mot kysten.

I vernskogen mot kysten skal det tas hensyn til [de klimatiske forholdene ut mot kysten og det karakteristiske ved denne skogtypen. All hogst skal utføres slik at vernskogens funksjon ivaretas over tid.

Før en hogst igangsettes må det tas stilling til hvordan foryngelsen skal sikres.

For skjøtsel og drift i vernskogen mot kysten, deles denne i soner med tilhørende retningslinjer for skogbruksaktiviteten]

Sone 1 De mest sårbare skogområdene ut mot kysten (streng restriksjoner)

Viktige funksjoner er å [beskytte skogen selv, innenforliggende skog mot å bli ødelagt eller forringet, eller for å skjerme landbruksarealer og bebyggelse mot sandflukt og vind].

[Selektiv hogst eller gruppehogster der ny foryngelse er sikret er foretrukne hogstmetoder. Flatehogst inntil fem dekar kan tillates i sonen.

Sone 2 Utsatte skogområder mot kysten (lette restriksjoner)

Funksjonen for skogen i sonen er å [verne om annen skogs vekst eller å skjerme landbruksarealer og bebyggelse mot sandflukt og vind].

[Ved flatehogst skal det legges vekt på de lokale vekst- og klimaforholdene. Flatestørrelsen bør begrenses til å være opptil 30 dekar.]

Kommentar til regelverk:

Utdypende forklaring rundt regler og inndeling av vernskogen mot kysten er beskrevet i kapittel 4.3. Forvaltningsreglene bør skrives slik at det kommer tydelig frem hvilke begrensninger skogbruksaktiviteten i vernskogen har sammenlignet med vanlig skogbruksaktivitet.

Det anbefales at eiendomsoverskridende hensyn til beregning av samlet flatestørrelse, og en definisjon når en hogstflate ikke lengre teller med. Altså når tilstrekkelig foryngelse er sikret.

Leplanting er et begrep over skog som ble plantet nettopp med tanke på å sikre ett objekt fra naturkreftene som rår ved kysten. Det er derimot veldig varierende hvordan leplantingene ser ut i dag. Kan du stå i en leplanting å definere det som en skog, så er det vernskog. Er det rekke med trær så faller det utenfor skogbrukslovas virkeområde. Der dette er aktuelt vil det være fordelaktig å definere (§ 3 definisjoner) og gi regler for forvaltning (§ forvaltningsregler).

Forvaltningsregler for hogst i vernskog mot naturskader

Funksjon: Sikringsskog i vernskogområder kan redusere sannsynligheten for at skred starter og virke bremsende i skredløpet.

Kommentar til regelverk:

Forslag til forvaltningsregler og inndeling av vernskogen er nærmere beskrevet i kapittel 4.4-4.8. Reglene skal utformes slik at det kommer klart frem hvilke hensyn som skal tas ved hogst i skog som gir vern mot naturskader for at sikringsfunksjonen opprettholdes eller forbedres.

I et område kan det være bare én eller flere skredtyper. Det vil være ulike regler for hvilke skredtyper som er aktuelle. Det er ikke nødvendig med forvaltningsregler for kombinasjoner av skredtyper. Slike problemstillinger bør løses i forbindelse med skredfarevurderingene som en del av hogstmeldingen.

Snøskred

Sone 1: Løsneområdet, strenge restriksjoner

Funksjon: Skog i løsneområder for snøskred reduserer sannsynligheten for at skred starter.

Sone 2: Utløpsområdet, lettere restriksjoner

[Hogstform rett på nedsiden av løsneområdet]

Kommentar til regelverk:

De foreslåtte forvaltningsreglene kommer fra generelle prinsipper. Skredfaglig kompetanse kan anbefale strengere eller mindre restriktive regler som vil være mer stedtilpasset for det aktuelle området. Det vil da være nødvendig for forvaltningen å gripe inn å sette vilkår for hogsten. Se kapittel 5 – Hogstmelding.

Steinsprang

Sone 1, utløpsområdet, strenge restriksjoner

Funksjon: Trær og høye stubber i utløpsområdet kan bremse og stoppe steinsprang.

[Åpne felt, treslag og tetthet]

Sone 2, lettere restriksjoner, løsneområdet

Funksjon: Trær i løsneområdet kan i en del tilfeller forankre løse blokker i løsneområdet.

[Treslag, stabilitet og kontinuitet]

Kommentar til regelverk:

De foreslåtte forvaltningsreglene kommer fra generelle prinsipper. Skredfaglig kompetanse kan anbefale strengere eller mindre restriktive regler som vil være mer stedtilpasset for det aktuelle

området. Det vil da være nødvendig for forvaltningen å gripe inn å sette vilkår for hogsten. Se kapittel 5 – Hogstmelding.

Jord- og flomskred

Sone 1: løsneområde, strenge/varierende restriksjoner.

Funksjon: Vegetasjon i hele nedbørsområdet bidrar til å øke vannopptaket og redusere overflateavrenningen som igjen reduserer fare for jordskred.

[Vannhåndtering, treslagsfordeling, terrenginngrep og beredskapsplan]

Sone 2: oppstrøms, lettere/varierende restriksjoner.

[Vannhåndtering, treslagsfordeling]

Kommentar til regelverk:

De foreslåtte forvaltningsreglene kommer fra generelle prinsipper. Skredfaglig kompetanse kan anbefale strengere eller mindre restriktive regler som vil være mer stedtilpasset for det aktuelle området. Det vil da være nødvendig for forvaltningen å gripe inn å sette vilkår for hogsten. Se kapittel 5 – Hogstmelding

Sørpeskred

Kommentar til regelverk:

Skog har en liten effekt på denne skredtypen, men hvis løsneområder for sørpeskred er identifisert i en detaljert skredfareutredning bør skogen omfattes av vernskog, se kapittel 4.8.

§ 6. Dispensasjon.

[Statsforvalter, kommunen] kan i særlige tilfeller dispensere fra reglene i § xx i denne forskriften.

Kommentar til regelverk:

Det kan være en dispensasjonsbestemmelse i forskriften. Den bør være formulert slik at det kommer frem hvilke regler som det gis dispensasjon fra, og hvem som kan gi dispensasjon.

Et eksempel er: «Statsforvalteren kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra reglene i forskriftens §§xx. I områder som inngår i sone 2 (lette restriksjoner), kan Statsforvalter ut fra en faglig vurdering av de lokale forholdene gi dispensasjon fra retningslinjene for hogst.»

§ 7. Kontroll

Kommentar til regelverk:

Her må det fremgå hvem som har kontrollmyndighet.

Et eksempel er: «Kommunen skal føre kontroll med godkjente tiltak og pålegg i vernskogen.

§ 8. Klage

Vedtak fattet av kommunen etter denne forskriften kan påklages til Statsforvalteren. Vedtak fattet av Statsforvalteren i første instans, kan påklages til Landbruksdirektoratet.

Kommentar til regelverk:

Det må fremgå av denne bestemmelsen hvem som er klageinstans.

Vedtak som treffes med hjemmel i vernskogforskriften kan påklages til det forvaltningsorgan som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket. Klagen skal fremsettes for det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket. Dersom vedtaket opprettholdes, skal sakens dokumenter sendes klageinstansen. For de nærmere regler utover det som fremgår av vernskogforskriften, må det sees hen til regelverket i forvaltningsloven (lov 10. februar 1967).

§ 9. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt bryter reglene i forskriftens §§ xx, eller vedtak i medhold av disse reglene, kan straffes med bøter eller fengsel i inntil ett år.

Straff kan bare benyttes når bruddet er vesentlig.

Kommentar til regelverk:

Av straffebestemmelsen bør det angis konkret hvilke bestemmelser i vernskogforskriften som kan straffebelegges.

§ 10. Tvangsmulkt

For å sikre at bestemmelsene forskriften og vedtak fattet med hjemmel i forskriften blir gjennomført, kan kommunen pålegge skogeieren tvangsmulkt jf. skogbrukslova § 23.

Kommentar til regelverk:

En mulig reaksjon dersom man blir gjort kjent med en hogst der det ikke er sendt melding i tråd med reglene, vil være å sende varsel om tvangsmulkt. Tvangsmulkt skal brukes som et middel for å få skogeier til å stanse hogst og melde fra om den. Det er viktig å gi skogeier tilstrekkelig varsel og mulighet til å uttale seg om tvangsmulkten og forholdene som ligger til grunn for den i forkant av at vedtak fattes, jf. forvaltningsloven § 16 om forhåndsvarsel.

Skogbruksmyndigheten har en plikt til å utrede om det er grunnlag for å ilegge tvangsmulkt, og bør ta kontakt med skogeier for å innhente informasjon. I forbindelse med dette er det naturlig å informere skogeier om at hogsten ikke er meldt i samsvar med gjeldende vernskogforskrift, og at den derfor er ulovlig. Dersom hogsten ikke umiddelbart opphører, vil det bli sendt varsel om tvangsmulkt.

§ 11. Iverksetting

Forskriften trer i kraft xx.xx.202x. < forskrift dato nummer navn> oppheves fra samme dato.

Kommentar til regelverk:

Det må komme frem fra når forskriften trer i kraft, og om eventuelt andre bestemmelser om vernskogforvaltning, og eventuelt at annen forskrift oppheves ved iverksetting av ny forskrift.

7 Vedlegg

7.1 Produktspesifikasjon

Landbruksdirektoratet vil sammen med NIBIO tilrettelegge en produktspesifikasjon for oversendelse av kartdata. Egenskapene presentert i tabell 1 er foreslåtte egenskaper som vil være synlige i skogportalen (kilden) for kartlaget «vernskog».

Vernskog polygon

Tabell 2 - Foreslåtte egenskaper for opplasting av kartdata til skogportalen (kilden)

Egenskapsnavn	Kortnavn	Type	Verdier	Beskrivelse	Leveranse
Vernskog	vernskog	Integer	1-2	1=vernskog mot fjellet, 2=vernskog mot kysten	Påkrevd
Fylke	Fylkesnr	Tekst	Fylkesnumm er	Fylkesnummer som tall	Påkrevd
Årstall	aar	Integer	Heltall	Angi årstall for fastsetting/revisjon	Påkrevd
Forskrift	forskrift	Tekst	Link	Link til lovdata med forskriften i fylket	Påkrevd
Opphav	Opphav	Integer	kilde	Hvilket kartgrunnlag er vernskogarealet basert på: 1= Ar5 2=Ar50 3=SR16 4=Annet	Påkrevd
Opphav merknad	oppmrk	Tekst	Merknad	Kommentar til opphav som ikke dekkes av raden over.	Opsjon
Utført av	utført	tekst	eier	Beskriv hvem som eier kartlaget og hvem som er fagansvarlig	Påkrevd

Vernskoggrense

For å avgrense mellom fylkene benyttes kartlaget «[administrative enheter fylker](#)» som kan lastes ned på Geonorge.

Egenskapsnavn	Kortnavn	Type	Verdier	Beskrivelse	Leveranse
Navn	navn	tekst	Navn på kartlag	Skriv navnet på kartlaget	Påkrevd
Vernskog	vernskog	Integer	1-2	1=vernskog mot fjellet, 2=vernskog mot kysten	Påkrevd

Vernskoggrense	Verngrense	integer	Heltall	Høydekurve som viser hvor vernskoggrensen går	Opsjon
Fylke	Fylkesnr.	Integer	Heltall	Angi fylkesnummer som tall	Påkrevd
Aar	År	Integer	Heltall	Angi år for kartlaget	Påkrevd
Opphav	Opphav	Integer	Kilde	Hva er opphavet til vernskoggrensen: 1= Videreføring av dagens grenser 2= Høydekurver fra N50 kartdata 3= Annet	Påkrevd
Opphav merknad	Oppmrk	Tekst	Merknad	Kommentar til opphav som ikke dekkes av raden over	Opsjon
Utført av	Utført	Tekst	Eier	Beskriv hvem som eier kartlaget og som er fagansvarlig	Påkrevd

7.2 Forskrift om vernskog opp mot fjellet i xx fylke

Dato	XX.XX. XXXX
Ikrafttredelse	01.XX.202X
Gjelder for	XX
Hjemmel	LOV-2005-05-27-31-§12
Kunngjort	
Korttittel	Forskrift om vernskog, xx

Hjemmel: Fastsatt av Statsforvalteren i xx, x måned 202x med hjemmel i lov 27.mai 2005 nr.31 om skogbruk (skogbrukslova) §12.

§ 1 Formål

§ 2 Virkeområde

§ 3 Definisjoner

§ 4 Meldeplikt for hogst i vernskog

§ 5 Forvaltningsregler for hogst i vernskog mot fjellet

§ 6 Dispensasjon

§ 7 Kontroll**§ 8 Klage****§ 9 Straff****§ 10 Tvangsmulkt****§ 11 Iverksetting****7.3 Forskrift om vernskog mot kysten i xx fylke**

Dato	XX.XX. XXXX
Ikrafttredelse	01.XX.202X
Gjelder for	XX
Hjemmel	LOV-2005-05-27-31-§12
Kunngjort	
Korttittel	Forskrift om vernskog, xx

Hjemmel: Fastsatt av Statsforvalteren i xx, x måned 202x med hjemmel i lov 27.mai 2005 nr.31 om skogbruk (skogbrukslova) §12.

§ 1 Formål**§ 2 Virkeområde****§ 3 Definisjoner****§ 4 Meldeplikt for hogst i vernskog****§ 5 Forvaltningsregler for hogst i vernskog mot kysten****§ 6 Dispensasjon****§ 7 Kontroll****§ 8 Klage****§ 9 Straff****§ 10 Tvangsmulkt****§ 11 Iverksetting****7.4 Forskrift om vernskog mot naturskader i xx fylke**

Dato	XX.XX. XXXX
Ikrafttredelse	01.XX.202X
Gjelder for	XX

Hjemmel	LOV-2005-05-27-31-§12
Kunngjort	
Korttittel	Forskrift om vernskog, xx

Hjemmel: Fastsatt av Statsforvalteren i xx, x måned 202x med hjemmel i lov 27.mai 2005 nr.31 om skogbruk (skogbrukslova) §12.

§ 1 Formål

§ 2 Virkeområde

§ 3 Definisjoner

§ 4 Meldeplikt for hogst i vernskog

§ 5 Forvaltningsregler for hogst i vernskog mot kysten

§ 6 Dispensasjon

§ 7 Kontroll

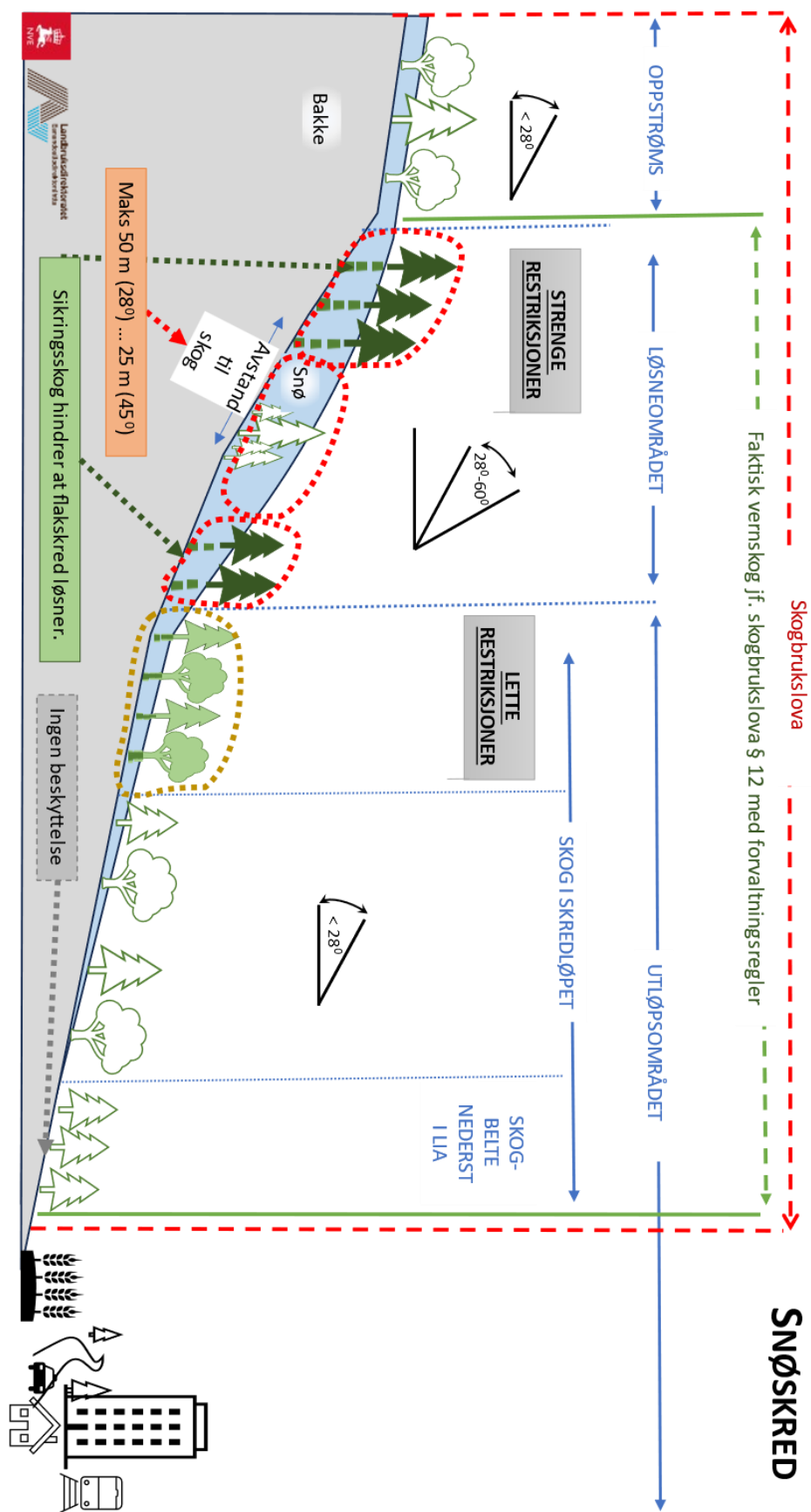
§ 8 Klage

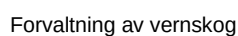
§ 9 Straff

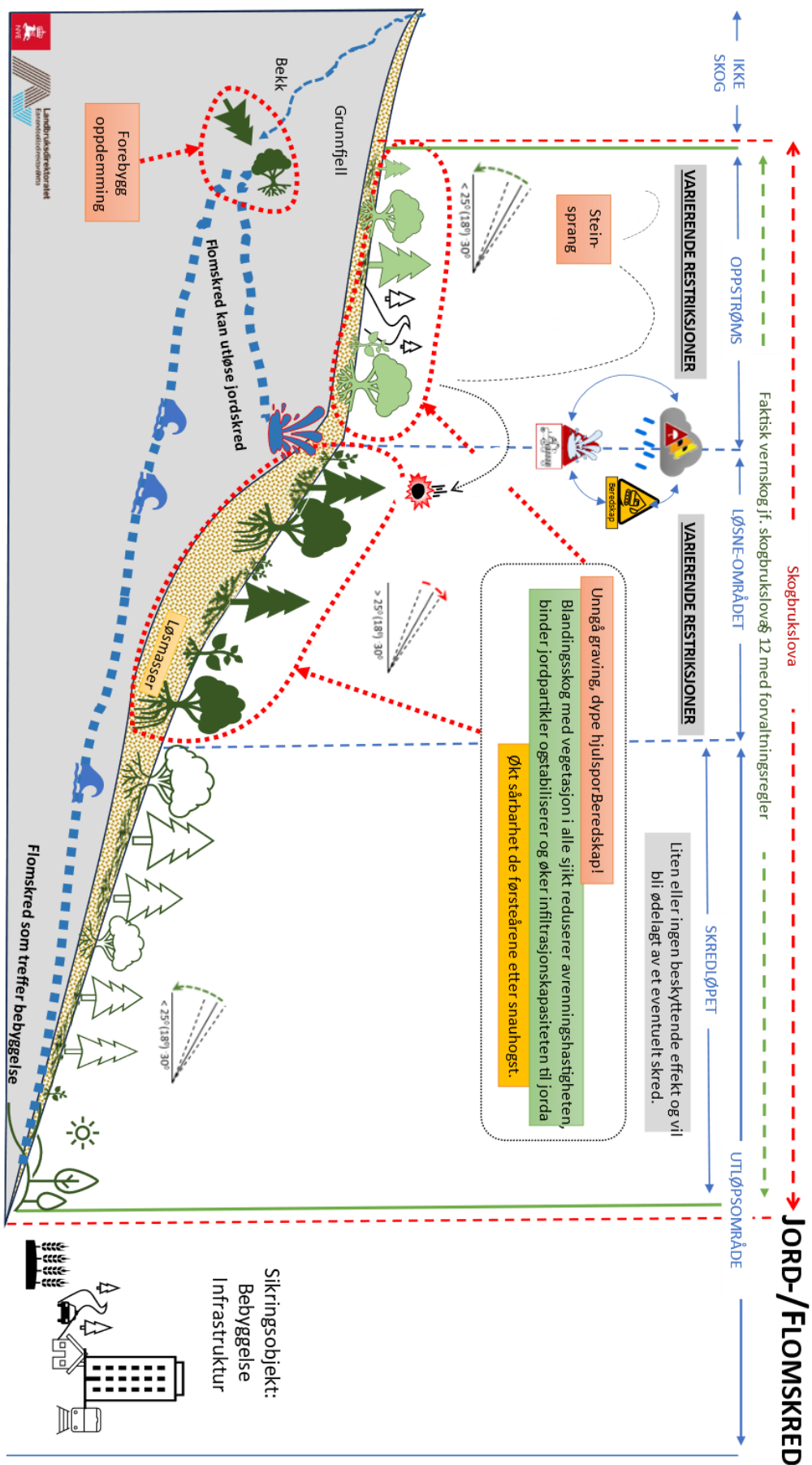
§ 10 Tvangsmulkt

§ 11 Iverksetting

7.5 Prinsippskisser

8 Figurer

Figur 1 Gangen i forskriftsarbeidet.	6
Figur 2 Eksempel på figurering av vernskog mot fjellet. Vernskoggrensen er et linjetema fastsatt av en høydekurve fra datasettet N50 kartdata. Selve vernskogen er kategorisert som «skog» fra AR50.	12
Figur 3 Generelle begreper som anvendes når naturfare og sikringsskog omtales i veilederen ..	14
Figur 4 Flakskred oppstår når en større del av snødekket løsner som et flak langs et glideplan..	15
Figur 5 Flomskred.....	17
Figur 6 Sørpeskred er et flomliknende skred av vannmettet snø.....	18
Figur 7 Vernskogområdet: Vid tolkning (øverst) og streng tolkning (nederst).....	21
Figur 8: Soneinndeling av vernskogen mot fjellet.	25
Figur 9: Soneinndeling av vernskog mot kysten.....	27
Figur 10 Skogens sikringsfunksjon mot snøskred og regler for forvaltning av denne.	29
Figur 11 Skogens sikringsfunksjon mot steinsprang og regler for forvaltning av denne.....	30
Figur 12 Skogens sikringsfunksjon mot jord- og flomskred og regler for forvaltning av denne. .	33
Figur 13 Skisse over saksgangen fra en mottar en hogstmelding frem til en avgjørelse blir tatt .	36

LANDBRUKSDIREKTORATET OSLO

POSTADRESSE:
Postboks 1450 Vika, 0116 Oslo

BESØKSADRESSE:
Stortingsgt. 28, 0161 Oslo

TELEFON: 78 60 60 00

E-POST: postmottak@landbruksdirektoratet.no

LANDBRUKSDIREKTORATET ALTA

BESØKSADRESSE:
Løkkeveien 111, 9510 Alta

LANDBRUKSDIREKTORATET STEINKJER

BESØKSADRESSE:
Skolegata 22, C-bygget, 7713 Steinkjer

www.landbruksdirektoratet.no
